نوټ: اسم کتاب در صفحهٔ ۴ سطر ۴ ذکر شده.

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد و ثنا ده هغه خدای ته چه انسان ئی پیدا کړی دی او بیان لوی کاو تمیز ئی ورکا له نورو حیوانانو په نطق. او و ئی استاوه او خپل کلام پاک ئی نازل کا په افصح بیان سره په هغه معجز او ابلغ دی له کلام د ټولو بلغا او فصحا ستاینه او سپاس دی هغه خاوند لره چه بلیده ده نسته بل خاوند او نه بل بلود دوګریو ښښت دی دی چه انسانان په خوږو خبرو پالی او د هر ئی بلیغ وینا ملهم دی درود نامحدود پر هغه پیغمبر دی علیه الصلوات والسلام چه موږ ته ئی راوښوده سمه لار او روده

بیت

دی دی رهبر د کاڼنا تو تر ده جار سم

دی دی نامور د مخلوقاتو تر ده جار سم

خدای رحمتونه دی وی د ده پر اولاد او اصحابو چه پر اسمان د هدی

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهبر ستوری دی او د پیغمبر د ګوتمی خلاف نه کړی کړ دوی نوای د دین
سمبالار به له موږه ورکړ دوای او د رحمت ور بو نسکور

بیت

د بهدی د اسمان ستوری — څی رنا یی لور په لوری
تنهیدز موږ می کړه رو ښانه — ذوی د وی خو بو نچانه

بخاص کړه د خدای رحمتونه دوی نازل پر شلورو یارانو د نبی پر غوره
ملګریو او د ده پر ټولو اولاد خاندان اما بعد پوه دی یو دی چه وینا د انسه
غوره خاصه ده او د نطق تاج هغه د کرما تاج دی چه خالق تعالی د
~~غوره خاصه~~ آدم پر سر کښېښود که او بیهوده زمانه کی خدای تعالی پر انسانانو کی
غوره شاعران او د وینا خاوندان پیدا کړل چه الشعراء تلامیذ الرحمن د ګلو سوا
او د دوی وینا وی بر ګل د اسی خوږی دی چه انسان زړه انشراح په
مومی او د خوږو ونو وصر هم وی زه چه محمد هوتک یم او په اصل پښتون
یم قندهاری کښی او سم له پیره ده چه په ویلو د د اسی وینا و بخت یم او د ښی
او ورځی می هم د غه کار دی دا د ډیرو وختونو تیر سول چه ما غوښتنه نه په زړه د یه

شاعرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعرانو تذکره و کاندم او د دوی احوال سره راټول کاندم مګر زمانی ماته فراغ نه
ورکاوه هیله می په زړه کی وه چه سوه ځکه چه پر قندهار د ظلم او د جفا تورتم پروت
وه او هیڅ آرام نه درلود او نه فراغ ګاهی به مغولو چپاو نه کړل او ګاهی به د ګرګین
د ستم سوران وه اوس چه حق تعالی موږ خلاص کړو له هغو ظلمو ځخه او فارغ سوه
زړونه زموږ او زموږ ملک حاجی میرخان علیه الرحمة دوی له قندهاره یا ستمه
او پښتانه دی د دوی له جوره آزاد کړل نو زما زړه فارغ سو له اندوه او قلم می را واخیست
هغه وقت په زمانه اراده دی خبر سوم موږ د پښتنو د سترګو تور امام المسلمین و
ابن قاتل الرفضة والکافرین شاه حسین ادام الله دولته الی یوم الدین بیت

د پښتنو پادشاه حسین هوتک — په ملکانو کی دی دی لوی ملک
د حاجی میر غلجی زوی ګرنیت — خالقه تل دوی ځلان داغی

نوی زه وغوښتم خپل دربار ته او ماته دی تشویق وکا او الطاف یی ښکاره کا
چه دا خپله اراده پوره کاندم او د پښتنو شاعرانو حال سره راټول کاندم حله
چه زموږ پادشاه او د نبالم خپلو دره سره شا د حسین خلد الله ملکه و سلطنته
هیڅله هم د نبی وینا خاوند او د پښتنو د شعر شوقمن دی نو ما وغوښته چه زړه زړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمی سی او دپښتنو د شاعرانو احوال بتول کړسی ښکاره دوی چه ماله

دیرو شاعرانو د پښتنو احوالو نه رابتول کړی دی او هغه وقتونه

زیدم له وگړیو څخه می د دیرښه حالونه او رښدلی دی او اوس هغه متو

للّٰه په عوښتنی کا بزم د دی کتاب نوم دی پټه خزانه ځکه چه دل ن

راغلی دی په پټه واو نو ښکاره خالق تعالی دی لمو له مسلمانا

نه مونږ د پادشاه سیوری دی تل وی او وایم په دغه کتاب چه ما

او وځ و د جمعه ۱۶ د جمادی الثانی سنه و سنه ۱۱۴۱ هجری

درو خزانو منقسم دی لمړی خزانه په بیان د هغو شاعرانو چه

دو همه خزانه په بیان کی د هغو شاعرانو چه اوس ژوندی دی

په بیان لبی د هغو اربتینو او ښځو چه دو پښتو ندیا نه

لمړی خزانه

د هغو شاعرانو چه پخوا تیر سوی او مونږ ته د دوی وینا دی ښکاره

المشایخ قطب العارفین و زبدة الواصلین بابا هوتک علیه الرحمة

(c) ketabton.com: The Digital Library

تولد شوی و او د تولر پلار بابا غلجي و رحمة الله علیه چه پخپل وقت کښی مشر ګڼل کیدی د پښتنو
بتنک په الغز کی زیږیدلی و په سنه هجري ۶۶۱ کی او هغه وقت چه لوی سو
نو یکا د خدای عبادت او په الغز او سوری کښی د قوم سردار او بادار و نقل دی
چه په هغه وقت کی به بر خل مغولو دارغنه او یرغامه ولوټ کاوه اتغز او اولان او کلات
بری تالاکول بابا هوتک چل قوم مونه راټول کړل او د سره غر سر دی پر مغولو شخړه بوتله
پر دی جګړه کی مغول تالا سول او د پښتنو ګړندیو دیره وشړل مانه چل پلار داود خان
داسی نقل دکا چه سوره غر په دغه روغ د مغولو په وینو داسی لجند سو چه پلو شو
د مربه بر بینامله کا په دی شخړه کښی پښتانه لبز او بی خواکه وه چه د سره مغولو
بیت بر راغله او اخیستدی و کانو یو شو غښتلی د بابا هوتک خیلوان و مړل بابا هوتک
په لوړ ... دا ... بولوله او په غیشوی د مغولو ترټه نه شیرل غښتلو میړو
بچه دا سندره اوږیلله په جګړه تو دیدل تر ثو چه سوره غری د مغلو په وینو ولاړه
او تول ی پیناکړل هغه سندره زما پلار علیه الرحمة داسی راته ویلي

بیتونه

پر سوره غر بل راته نن اور دی || وګریه جور راته پیغور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر کلی کوړ باندی مغل راغی
غبتلیو تنګ کړی دامووار دی
په پښتنا یی یلغار دی
آدم ړغی غبتلیو ړاسی
توری تیری غشی ټرلاسی
زلمو په غشیو کړی وار و نه
ور وړاندی کړی چنل تتر و نه
زماد زلمو وینی بهیږی
میرځی ز غلی او تر هیږی
پښتنو هلی پر غره جنګ دی
مهال د توری دی ونګ دی
زلمو پر ننګ ځانونه مړه کړی
د پښتنا محکی ساته کړی

هم په غزنی هم په کابل راغی
مغل راغلی په تلوار دی
پر کلی کوړ باندی مغل راغی
پر تنګ و لاړ د پښتنا سی
پر کلی کوړ باندی مغل راغی
د تیرو توره ګزار و نه
پر کلی کوړ باندی مغل راغی
محکی او غرونه په سر کیږی
پر کلی کوړ باندی مغل راغی
سور غر په وینو د دوی رنګ دی
پر کلی کوړ باندی مغل راغی
دښمن په غشیو مو پیده کړی
پر کلی باندی مغل راغی

نقل دی چه بابا هوتک د مغولو سره ډیر جنګونه وکړل او دا رغند او یوری خوا تهی وشړل او هر کله به د اتغر او مرغی غبتلیو پر دوی یرغلونه کړل او په غرونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

به مغول ننوتل بابا هوتک چه سپین بږیری سوغږی نه و او یا کال وپه سنه ۷۴۰ هجری
وفات سو

ذکر دکاشف اسرار شیخ ملکیار چه دبابا هوتک

مشر زوی واو تر هغه پلار ور و سندی دقوم د مشرتابه بګړی په سر کړه نقل کا
ږی چه ملکیار بابا ډیر غښتلی او تو تمند سړی وپه جنګو کی به ئی لسو تنو سره به وپه هغه
سنه چه بابا هوتک وفات سو ملکیار بابا د پنځه ویشتو کالو زلمی و هسی وایی چه ملکیار بابا
د سیوری په لتو کی ډیر ځیلوان را تول کړل او هلتهٔ ی کارینه وند و کښل او ځیل زلمی ی په
کښنتو کړیو و کمارل مغول چه په دغو و دانیو غوبډن سول پر سیوری ی یرغل وکا او د
ملکیار بابا سره ډیر سخت جنګونه وسول په دغو جنګو کښی د پښتنو هیڅ وړانی سوی او ځنی
ولاړل مړ ئی او بی وب ته ځنی هم و خاته و لاړی خو اته هلته ی ځیل زلمی سره یتول او پر
راغلل مغول ی و شړل او سیوری بیا و دان کی هسی نقل کا چه په سنه ۷۴۹
هجری کی په پسرلی اترنک ډیر زک سو په سختو نیزو او په یوه میاشت ئی چه نو نو
او خوراد کړ غاړی غاړی بهیدی ملکیار بابا چه د ترنک څنډ وته راغی هسی سنده ی
ی و بلی

سندره د ملکیار بابا

ترنک بهیږی ترنک بهیږی غاړی ترغاړی زما زړګی خوځیل لالی غواړی

که روزه روژده + د ترنګ روژده + خاوند دې چه + چه زړه کې مونځ + زما خپله سودا

که نیږدې نیږدې + نیږدې بېلتون دې + نږدې نیږدې ورمې + په ویره ړنګې + په غم ژړبون دې

که اوږدې اوږدې + په زړه کې اوږدې + دا اوس روح کا + د ویر نیږدوند + بل د ویر په زور دې

ځمځنګه یوسه + سپینې سپو یونه + ورته وو وایه + چه ترنګ تال کړم + ستا له خوا نه ګیه

که خیره خیره + اوبو سوان کړې + بل ملکیار دې + پاته لیار دې + سوب ې جانان آباد

نقل کا چه ملکیار بابا دا سندرې وویلې د خاوند په قدرت ترنګ یو او به د لرګي ماوی او دلته درود

دیوې ځنډې او بلې ځنډې په تلو او غږ د بېن بند سو په ترنګ یو پل جوړ سو میار بابا هم

پردي پل تېر سوا و خپل مقصد ته واصل سو   نقل کا چه یوه ورځ ملیار بابا

د خپل تره توخي کور ته ورلاړ او د خپل تره زوی نور بابای ولید چه غشي تېره کا ملیار غشي پښته

وکا چه تره بوره دا څکړې بخه ویل د مغولو په جګړو کې ستا ملا تړم ملیار بابا دعا کړه ورته

چه تر بوړه تل سوځن او سی وایی چه هر وقت به نور بابا په جګړو کې بری موند او ماته ې د هیچا

په یاد نه ده   هسې نقل کا چه یوه ورځ د مغولو تالان پر سیوري راغی او هغه وقت

د ملکیار بابا په کلا کې څوک نه وو پر ته له ښځینو نور بابا چه خبر سو ژر ې ځان هغه کوت

ته ورساوه او په یوه تن ې مغوله شړل او ډېرې مړه کړل دا ټول د ملیار بابا د دعا برکت و

ذکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د مقبول سبحانی غوث صمدانی شیخ خربنبون سهبی رحمة الله علیه د پښتون بابا
د کسي د عبدالرشید ...ی و خاوند تعالی ده ته ښکاره کمالات او کرامات ورکړی و د خدای
په عبادت به بخت و نقل کا چه د پلار په ژوندکی لار رخصت سوا و د خپلو اولاد و سره
راغی که کسی څخ غوری مرغن ته او کله به و لاړ د غندان غزه ته او هلته به ی خدای تعالی
ستاید او لمانځهٔ او په کال کی به یو وار تلی د خپل تره بیټنی نیکه لید ته به ی کوله او پسله وفات
به ی هم زیارت ته ورتلی خربنبون بابا د شیخ اسماعیل سره چه د بیټنی نیکه زوی و لوی سو
او هغه وخت چه خربنبون د کسی له غره غندان ته راتلی نو اسماعیل بابا به د ده سپی د بیر
و شړل سپی والي چه یو وقت خربنبون بابا او اسماعیل د سړبن او بیټنی نیکه په مخ کښی
ناست و د دوی کور و د کسی پر غره نو خربنبون د پلار او تره لخوا په تک او رخصت
ماذون سو اسماعیل نیکه داسی زاری وکړلی

که یون دی یون دی + مخکی بلیتون دی + له کسی غره څخ + ځی خربنبو ندی
که وروره وروره + خربنبون ورورد + ته څه بلیتون کړی + زما و پیر ته گوره
په ځی مرغی لر + لو ترینا کرځی له + همزولی یا ته + څه څه بر ځی لر
د خدای د پاره + خربنبون یاره + چه پیر مو نکړی + زموږ کهول دا ړنا

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه می ریږی + یار می بیلیږی + بیاتون ی اوردی + ځان په سو ځیږی

نقل کا په اسماعیل بابا خړ بښون بابا هسی غبرګون وکاوه

څلوریځ دخړبښون بابا

بیلتانه نار می وسوه په کور باندی | زه یو هیږم په به شوی بیښ په ور باندی

له خپلوالو به بیلیږم په سر وسترګو | دواړه ستر ګی می په وینو دی شو باندی

اسماعیل ستا نارو می زړه ګی میری کی | بیلتانه خړبښون بیا له تا پردی کی

نه هیریږی که می بیا نه ستا یادی کی | په چیروو ویر به پیری سی زړه مراندی

څه څه په اربډ دیون می دی ومیخ کړه تد | دیانه شوری به اچوم وترنح تد

ستا سی یاد بمی وی لبش زړه وسیخ تد | که دا محکه غږوند توی لاشی لاندی باندی

نقل کا چه خړبښون بابا ولاړ په مرغه کی میشت سو او هلته هم وفات سو په کال هجری و ۴۱۱ وروسته ی زامن هم په غوره مرغه کی او سیدله او دکا سی اولاد بیا مرتد ولاړه دکسی غره او پښین په لتو کی میشته سول او دکند او زمند اولادونه خپاره سول او ولاړل دننګرهار او خیبر او پیښور لتی ی وینولی

ذکر دقدوة الواصلین مظهر تجلیات الهی شیخ متی خلیل غوریا خیل سرهنی علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

الرحمة الله الولي شيخ متي د شيخ عباس زوی و چه عباس د عمر او عمر د خليل زوی و خليل
د غور ياغور ياد كنده ابن خرشبون زوی و چه حضرت سربني قدس الله سره له زامنو څخه و
زما پلار عليه الرحمة وماته داسي نقل وكا چه د خرشبون عليه الرحمه مرګ په مرغه کې و
او اولادي هم په ارغسان او مرغه او پښين کې سره خپاره سول ځيني ورڅخه د
جنوب او کوهړک غره ته او امران او حسن د شيخ متي ورونه پر سغه غره او سيدل
چه وروسته د مشروره په نامه مشهور سو د خواجه امران غرا و بي خالا دده ی
غور په پښين کې و چه هوری ی زيارت دی يو بل ورور ی و په ګرمام کې شيخ دی
نقل کا چه شيخ متي قدس الله سره په کال هجري ۶۲۳ سنه زيږيدلی و او په عمر د پنځه
شپيتو کالو د ترنک له روده پر غاړه وفات سو او پر سغه غونډی لوی شيخ دی چه
کلات باله سي نقل کا چه پر سغه غونډی هيڅ اوبه نوی او دولي ډلي پښتانه او لاده
چه په دوبي دده زيارت ته تلل د ترنک له روده به ی اوبه ورسره وړلي يوه ورځ
شيخ محمد زهير دده مشر زوی دده په زيارت کی د تنده ډير تږی وکړه ی تل د متي بابا
له قبره سره نژدی اوبه را د غور څيدی او هلته بها نده چينه پيدا سوه دا اوبه تر
اوس هم بهيږی او زايرين يې څښي نقل کا چه شيخ متي بابا لوی زاهد او عابد

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پہ خاوندمین سرِی وددہ اولاد و لاپل او پہ پیښور او بدرنی کی ہیشتہ سول او ہلتہ لہ دوی ځخہ لوی لوی ستانہ راوتلی شیخ زہیر د شیخ امران ځخہ روایت کا چہ شیخ متی بابا لوی عالم او د دین مرشد و پہ غندان کی ی یو کتاب وکښلی چہ نظم ی و دخدای بینہ پہ دغہ کتاب کی متی بابا خپل شعرونہ ہم وکښل او داسی مناجاتونہ ی وویل چہ د ہرونہ ی ولیکل دغہ یو شعر بالخیلہ پلار او ریدلی و چہ نقل ی کاندم

شعر

پہ لویو غرو ہم پہ دښتو کی | پہ لوی سہار پہ نیمو شپو کی
پہ غاړہ بوغ او پہ شپیلکو کی | یاد وی ژرلو پہ شپیلو کی

ہول ستا د یا د نارِی سوری دی

دا ستا دیمی ننداری دی

جنډی زرغون لہ پہ بیدیا دی | د برښنا ځوا نتہ پہ خندا دی
ترنک چہ خر دی پہ ژړا دی | دا ہول اغیز دیمی ستا دی

ہولہ ښکلا دی ستا لہ لاسہ

ای د پاسوالو پاسہ پاسہ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کډملر سرو بناندیخ ی سپین دی | یا د سپوږمیه تنډی ورین دی
کډغړدی ښکلی پرتمین دی | لکه هنداره مخ د سپین دی

ستا د ښکلا داپلوشه د ده
دای یو سپکه ننداره ده

دلته لوی غروند زرغونیږی | د شروند وړمی ینکبس چلیږی
بورا وی شا وخواکی یږی | سترگی لیدو ته ی هیښیږی

لوی خاونده مقتدر ته ی
تل د نړی په ښکلا یده ی

خاوند ښکلی ستا جمال دی | ښکاره ی لوی پلو کمال دی
که ورځ نه شپه که پری کال دی | ستا د قدرت کمکی مثال دی

ستا د لو روبو یو رڼا ده
دلته په جوړه تماشا ده

زړه می دا ستا دینی کور دی | سوی د عشق په سوځنداوړ دی
رپی وتا ته ستا پر لور دی | بلیدی هیڅ دی ورکړی پلور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د جمال په لیدو بنا د دی
که نه وی د غم رنځور برباد دی

په غرو کی ستا د عشق شپیلکی دی | د دی نړی به عشق سمی دی
که عشق که وو که پټه نړی دی | ستا د جمال ځری هرشی دی

چه پر دنیا می سترګی پرې سوی
ستا د جمال په ننداره سوی

نه هسک نه مځکه وه نه تور تم وو | تیاره خپره وه تول عدم وو
نه ابلیس وه نه ی آدم وو | ستا د جمال سو چه پر تم وو

په سو هنګامه ښکلی دنیا سوه
ری خلق
د پنځ پر لوری ی رڼا سوه

مزه چه څرګند پر دی دنیا سوم | د ښکلی مخ په تماشا سوم
ستا پر جمال باندی شیدا سوم | لیونی سستی ر احلا سوم

په ژړا ژاړم چه بیلتون دی
همه پردیسی بل می تون دی
ژباړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وگړیو ولې متي ژاړي | سوری ې او ری غاړی کا لړی
څه غواړي څه واي څه باندې | خیل توب او کور و کلي مړ اړي

چو هغې په بیل سې ینمد خواسي
تل ی د بڼ په لور ژړا سي

نقل کاوه سي چه د شیخ متي علیه الرحمة کتاب د خدای مینه به تل دده پر بدیره پروت و او وګړیو به هغه پارکي بې غول او هر چا به ویل نو به ی ژړل هغه وقت چه مغول را غلل هغه کتاب ی واخیت او وروسته نسوه څرګنده چه څه سو

ذکر د جهان پهلوان امیر کروړ زوی د امیر پولاد سوري غوري نقل کا مؤید الواصلین شیخ کته متي زی غوریا خیل چي په کتاب لرغوني پښتانه کي چه دی نقل کا له تاریخ سوري څخه چه په بالشتان ی لیکلی او صوندلی و شیخ کته علیه الرحمة هسي وايي چه په تاریخ سوري کي راوړي چه امیر کروړ د امیر پولاد سوري زوی و چه په کال ۱۳۹ هجري د غور په مندیش کي امیر سو او جهان پهلوان ی باله وايي چه د غور کوټونه او د بالشتان او خیسار او تمران ماڼۍ ده بر کوشک ی یقول د ینول او د رسالت له نهول ی په خلافت کي د دیر لو ملکونه و کړل نقل کا چه امیر کروړ ډیر غښتلی او پهلوان و په یوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تن له سلو جنگاورو سره جنګیده ځکه ئی نو کروړ باله چه معنی ئی ده کلک او سخت وائی چه
امیر کروړ به په دوبی زمین داور کی وا او هستهی مانی درلوده چه کیسه ئی د مندیش پښتان
وا او په دغه ځای کښی ښکار کاوه او عشرت ئی تاریخ سوری کی راوړی چه دا امیران له پریو
بخوا او بالشتان او بست کی وو او دغه سوری توخی له اولاده دی چه د سهاک له پښته و
امیر پولاد په هغه دعوت کی شریک و چه ابو العباس سفاح د بنی امیه سره جګړه کړی له او ابو مسلم
ئی همرستی وه تاریخ سوری محمد ابن علی البستی داسی کښلی دی چه د عباسی دعوت پجنګو کی چه امیر کروړ له
د میری سوبې وکړلې نو ئی دا بیتونه وویل چه ویاړنه ئی بولی هغه دادی چه شیخ کته علیه الرحمة
تاریخ سوری را نقل کړی دی

ویاړنه د امیر کروړ جهان پهلوان

زه یم زمری پردی نړی ملا اتل نشته | په هند و سند و پر تخار او پر کابل نشته
بل په زابل نشته | ملا اتل نشته

غشی د من می ځی بریښنا پر میرځمنو باندی | په ژوبله یونم یرغالم پر تښتیدونو باندی
په ماتیدونو باندی | لما اتل نشته

زما د بریو پر خول تاویږی هسک په نمنځ و ویاړ | د آس لسوری می ځمکه ریږدی غرونه کاندم لتاړ

لمی

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرم ایوادونه اوجابه ... لما اتل نسته

زما د توري تر شپول لاندي دي هرات و جروم
غرج و باميان و تخار بولي نوم زما په اودوم
زه پېژندويم پروم
لما اتل نسته

پر مهو زما غښي لوټي داري دښمن راځي
د ښېرنو الوديري ځندو هم تښتي پلن راځي
ر پل نه يون راځي
لما اتل نسته

د نړۍ رنج سوبه مي د توري ده پيچ سور و کړه
پيا داري مې لو ړادي د کول د سور و لمه
ستر مې تربور و کړه
لما اتل نسته

خپلو د گروه لور پېرزوينه لوم
دوي پيا د ښه ښه باهم ښادېروزنه لوم
تل ئي ودان لوم
لما اتل نسته

پر لويو غرو مې ويناد دومي ند يځندو يتال
نړي زما د نوم مي بولي پر دريځ ستايوال ^
پورځوشپو مياشتو کال
لما اتل نسته

شيخ کته عليه الرحمة لتاريخ سوري نقل کا چه امير کروړ عادل او ضابط او د ښې دينا خاوند و
ده به هر کله شعر ونه ويل پيال سنه ١٥٤ هجري د پوشنج پيچنگو لښ مړ سو د تړه د دوروستي
نوي امير ناصر ايوادونه ضبط کړل او د غور او سور او بست او زمين داور پر محکو
خاوند سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شیخ اسعد سوری علیه الرحمة

شیخ کته یکتاب کی د لرغونی پښتانه تاریخ سوری سی نقل کا چه اسعد سوری پغور کی او سیدی او هلته د سوری خاندان پپادشاهی کی د یر عزتمند و شیخ اسعد د محمد زوی و چه په کال سنه ۴۲۵ هجری په بغنین کښی وفات سو شیخ اسعد علیه الرحمة د یر ښه اشعار و یل نقل کا چه سلطان محمود غازی پر غور باندی د امیر محمد سوری رحمة الله علیه سره جګړه وکړه او په آهنګرانو کی ی محصور کا په دی وقت شیخ اسعد هم د آهنګرانو په کوټ کی و هغه وخت چه سلطان محمود علیه الرحمة امیر محمد سوری و نیوا و بندی ی بوت غزنی ته نو امیر محمد سوری په خورا زړه ور او عادل او ضابط امیر و له غزنه د بند مړ سو او شیخ اسعد چه دوست وو د امیر محمد سوری پر مرګ ی داسی ساندی و ویلی چه دیوه بو لله کی چه قصیده په عربی ده

ولهٔ فی القصیده

د فلک لیچارو څه وکړم کو کار — ز مولوی هر ګل چه خاندی په بهار
هر غټول چه په بیدیا غوړیده وکا — ریژوی ی پاڼی کاندی تار پتار
د یر عزتمند د فلک څپیړه شنه کا — د یر سرونه کا تر خاورو لاندی زار
د والمن لسره هول پر یاسی مړ سی — د بی وزلو د ینی توی کاندی خونخوار
چه لبر مدی زمری ریی ز نګلو کی — لا او کوبدی ی ډاری تیرو جبار
هم ی عشق سکنی ډال د زړه بلورو — رستان څنی څخلا کاندی بیدار

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ملاوې نکړې پرې پغښتلیو

پیوه گردښت ی پر یاسی لبرمه
څه تیری ته ظلم کاندی ای فلکه
پو یر تر لولو زمری یزړه لراهیه
هیڅ روغی ی په زړه نشته ستاله خوره
له تیر یودی اونبی ثاثی لداو ریحیو
نه لاس و اخلی لحور نه لوری
نه زړه وسوځوی په هیچا باندی
نه وصل کړی یین لبل مینه
ستاله لاس دی پراته ژوبل نه گیروی کا
کله غوټی کاندی مړانوی دزړه گیو
کله تکی واچوی پر نامه ولیو
کله غور ځوی واکمن له اټه پلاز ولو
زموجیر ذیړه لوزدنن بیا یو غشی ودویشته
پر سوریو باندی دیرسی یووت لیاسه

دا فلک سپیر و کاټه کا بی ګزار
نه ی عشق نه لیذی وی نه ی سپار
ستاله لاس نری هیڅ گل بلبه خار
پر نیلیو او سوی دغم نا تار
بیلوی په ژړا ژړین لیار
چیپی ژاری پورته ور ته ستاله شنار
نه ملاکړی لبی و زلو له ترار
ای رفاقت
نه پیړیو ړی له گرد ښته له ملار
نه دریلی تیپونه دا فگار
هر پلو ته تیپی زړه ونه یعار ځار
کله تیر باسی وگړی هو بنیار
کله شیری کړی گریوان دښمنی چار
کله کبنیوی پچاورو کی با دار
و دروبلله په دی عشق هزار
محمد و اکمن چه و لاړی پیل دار

یو وار سوا سپر پلاس د میر ښمنو
په سماوې ودان آهنګران و
د محمود دزړو بلوسه پلاس کښیوت
تنګیا لیو لره قید مه ینه ده ځکه
سر نېړی ی غوره ښاوه ی بیا ییره کا
پدې ویر د غور وګړی تور ګړی سول
ګوره ښاڅي رڼی او ښی لډی غزولو
نه ښخه زړغا د غزولو د بېد یاده
نه ښخول بیا زر غزنېږی بیلا ښو لو
نه له غرجه بیا راځی کاروان د ښکو
د پسرلی ادره تودی او ښی تو ینه
دا په څه چه محمد ولاړ له نړه یه
نه ښکار نیږی ښځه سور د سور پلیتو
چه به ښځلیو په ښځا پکی ښند له
ښځه غور په ویر نا تار د والمړ کښیوست
لاس د مات سه ای فلک چه د وکا

اشتغال ی وکړ قبر له بلوار
په ټمیکنه و بیر درست جهان ادځار
چه غزنه ته دی باتلی په تلوار
سدی والو تله سکته پردی لار
د نړ مریو بېرکا یو کلدوی څوار
پدی ویر رنا تیاره سوله د ښار
دا کړونګی سانډی لی پښور بار
نده ز رکیو پمسا دی کهتبار
نه بامی بیا هسیده کا په کهنار
نزا دروهی غور ته بیا جوپی د ښار
مرغلری به نیسان نکړی نثار
په ویر نه ی سر غور لتول سوګوار
نه ځلیږی ښځه لمر پردی دیار
چه به پیغلو کا اتن قطار قطار
ښځه غور سو د جانډم غندی سوراه
محمد غندی زمری د مړ یني ښکار

امیټز

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین زرغون فلک ولی لا دلاری ای دغور غرونو پر څه ستوی غبار

څڅکی ولی پر ېن دلو ښیر لو زری لاندی باندی سره چه ورک شوا داشعار

په زمری غندی والمن څی لجهان په ثورک نکړی په نړی باندی قرار

مېنځ پښتا ای محمده دغور لمروی په نړی به ندوی ستا دعدل سار

ته پر ننګه وی ولاړ پښتنګ کښو مړسوی هم په ننګه دیه ننګه کاځان بجار

که سوری دپتنګ ګیر کاندی دیرمن سپول هم بو یاری ستا پښوم ستا په تبار

پښتنت کښی د ده ترون زموږ واکمنه

هم پتا دوی دیر لور د غفار

ذکر د ښکارندوی علیه الرحمة چه دغور و پوه سره پدی چه شیخ کته متی زی رحمة الله علیه کښلی دی پکتاب لرغونی پښتانه کی چه پتاریخ سوری کی دی چه ښکارندوی او پښتنه دغور و او کله کله به پیغزند او بست کی هم اوسیدلی پلاری احمد نومید دغور دیر ورزګره کوټوال و ښکارندوی د سلطان شهاب الدنیا والدین محمد سام شنسبانی بپادشاهی کی حضور او ددرناوی خاوند واو هغه وقت چه هغه سلطان پر هند یرغل کاوه ښکارندوی چه شاعر او عالم سړی و هم د هغه سلطان په لښکر وکی واوهسی وایی چه ښکارندوی پیمنح کی د سلطان محمد سام او سلطان غیاث الدین غوری

(c) ketabton.com: The Digital Library

دستا یې قصیدې لري چه بولي دي محمد ابن علي والي په سند کښې ماده د بوللو غنت
کتاب وېدې او ده هغه ثبوت می د غه بو لله چه د محمد سام علیه الرحمة ستاینه ده کښله

القصیدة في المدح

پسرلي ښکلونکي بیا کړه ښکاروان … بیای ولونل په غروښو کې لالون
مخکه شنه د ښو نه شنه مني شني سوې … طیلسان زمردي وا غوستة غرون
دنیا ان مشاطې لاس د مجید وړ دی … مرغلر و باندې و ښکلل ښوون
د غټو لو جنډې خاندي وریدي ته … زرغونو ښو کې ناڅي زلمي جوان
لله ناوې چه سور تیک په تندي وکا … هسې وګانل غټو نو سره پسولون
مرغلري چه اورو د خونو لیه … پیغلا ی سره راند خپاره د ښتون
زرغونو محکو کې ځل که نکه ستوریه … چه پر هسک ماند ځلي بې سپین ګلوان
سپیني واوري ویلیده کاندي بهیږي … للکه اوښې دیین په ګربوانون
هر پلور ښي والي بهاند خاندي … له خو ښید سروهي له سینګروون
هر پلو د ګلو وږم دي لونلي … تو ار اغلد له ختنه کاروانون
د مسیح په پوه مړ و ژوندون بیا موند … پسرلي مګر مسیح سو په پوکړون
له مړه وخاوروي آغلي ګل راویوست … وچ بید یا اوغځې کړله جښتون
سري جاجي چه رامشت کړ رامشتګرو … ګیهځ چو ښي چه په بڼ وکا بوغون

(c) ketabton.com: The Digital Library

په برېښ چه بنغ د چو نیو نغوږ بیده سي
د ظلماتا پي راغلي دي پر جنب یو
د پو پلو څخ سور کړي پسرلي دی
د هندارو په څیر غږون سپین د ګلن دي
پخور ځنګ غور ځنګ لمځولي ځګوند باسي
ښه چوني پستایه د جنډیو موږ سي
د شنسب د کهالد خلجي لمر دی
د بنډو او روي درست ایوا د وږغو نکي
پزابل چه دبري پر نیلي سپور سي
نه يې څوک مخ ته دري د میر څمنو
د اسلام د دین شهاب د نري لمر دی
هره پلا چه دي پر هند و سند یرغل کا
په پسرلي چه يي تیزون په اټک و کا
نه به د د لمني غندي روڼ ستوري په سنګ ځلي
ای ښکر
نه به د اولي جګړن د سفیا پلورې

ای شاکه ، ای ښکار
توا چنډی سره پیودی اشلکون
لکه پخلید غتمی کاندي مکیزون
یو د بل پخاره اچوی لاسون
چه پړاو رو باندی ځل و کالمرو ن
ای بت
لکه ښن یا تی شنا کاندي سیندون
ښه موږ سم د سلطان لښکرون
د پسرلي په مود و دان لده رغون
له قصداره تر دیبل ی یو لون
پلا هوري د میراني ګزارون
نه ی توري ته تهنګیږی کلک دالون
تور ستهان ی کړ رنا بیچها درن
رنوي توره سري په شهابون
غاره غاره ی تري سو الله زرون
که څه پور ته سي لغوره د یر میرون
نه به سري څوک د هند چاره ښهرون

(c) ketabton.com: The Digital Library

به څوک زلمي به غور سره راغونډ کا
یو ځاوند شهاب الدین دی چیری و کا
به جوپو جو پو جګړن ی هند تیریون کا
نن پسیند بانډی تیر یوی یرغل کاندی
ځیان سینډی هم لړاړه ایلاړی کا
پیهر کال اټک ده بند راغلی کاندی
پښتو ځا ښکلي زلمي چه زغلی هند ته
زرغونی ځنتی اغوستی وی دی مړه تنو
هر ګیهیځ چه لمر څرګیږی له ځا تیځه
که بریځړوی له غرمه وی که بړمل وی
د شهاب جګړن به نه کښینی له غلو
زمری کله کانږی ځان له یرغلګریو
یا به جنګ کا د بریو رتی پهندکی
یا به وران کا بود تونون د بمبهتو
پرنا ادی ته تل د دین شهاب

دداوړ توری به چیری کا ځلون
په بړ لوری هر ایوا ده یرغلون
چه د غور بادار هیبت وکا زغلون
په پرتم ی زمری ریږدی په زنګلون
پر اوږ وویای د غوربا نو به ایرون
غوریوی په ځنه وخیل پاسته سالون
نو آغلیه بیغلی کاندی اتهنون
بت بید یا هم پسوللی وی ځانون
څو چه یو نا د لوید یځید یځنډون
که لرمل که لمر لویده له تر ملون
نه به بیر یږدی د ازلمی خیل بهیرون
څوی نکامات متون و ریږون
یا به بیریږدی هم پدی چپار سرون
یا به لسبره کاندی یو بیو ایوادون
نوم د تل وه به دیږح په ښمزد لون

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورا نه سي ستا پتوره د هند لوسه پر | شو چه نښت کړې له نمرې بود تولون

ستا پیزیرمه د خاوند لوی ځښتن وی

سوړ نو ستا پرسته یونه څو چه یون

ذکر د زبدة الفصحاء ابو محمد هاشم ابن زید السروانی البستی رحمة الله علیه
په لرغونی پښتانه کښې سي حکایت کا شیخ کته رحمة الله علیه چه ابو محمد هاشم د هلمند
په سروان په سنه ۲۲۳ هجری قدسی زیږېدلی او په بست کې ی لعلما او فصحا څخه
لوستنه وکړه او وروسته ور په عراق ی پېلو طو دولیو اشمد څخه سمع وکړه او ابن خلاد
چه څرګند و په ابي العینا سره ی په بغداد کښې عمر وند تېر کړل او له هغه دی د عربي بلاغت
او اشعار و لوستل او په کال سنه ۲۹۴ هجری قدسی له عراق بیا ته راغی د ری کال وروسته
په بست کې وفات سو نقل کا چه ابو محمد په عربي او فارسی او پښتو شعرونه ویل او هغه وقت
چه دده استاد ابن خلاد په بستر کوی وند سو نو ده بری خدمت کا او د هغه څخه بدی خوابه
شوونه په ادب کی د عرب او ریدله ابو محمد عربی څخه په پښتو د خپل استاد دېر شعرونه هم
را ژباړلی دی ابن خلاد چه یو ظریف او ادیب سړی و پیوه شعری درهم ستایلی دی
او ابو محمد هغه شعر داسی په پښتو را اړولی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعر

ته هم بنده دنیا کاندې چه ې وینه
ژبور ورله ورځې دنیای اروې
که درهم ې ځنې ورک سوسې تللې
که بیا ې سوځې ولو لې خلق وایې
که بې ونزلې وورییې رښتیا خبره
هو درهم سندې سپ چاله لویه برخه
درهم ژبه ده له خوک ژبور بېزن

د خاوند پلاس کښېنږد او درهمون
د درهم خاوندان تل وې پوپه
پر نړې ې پنځه وې پیش ندون
دا دنیا ده رښتیا ینه له درشتون
لو ره دوایې دا خو سوځې دې تیرون
د درهم د خاوند هرځای پرتمون
ده وسله که خوک پکا ندې قانون

نقل کا چه ابو محمد په پښتو یو کتاب کښلی و چه په هغه کښې د عربي د اشعارو فصاحت او بلاغت بیان کړی وا او نوم ې و د سالو وږمه

ذکر د عارف رباني بربان الواصلين شيخ تيمن رحمة الله عليه   زما پلار قدس الله سره لکتاب د بستان الاولیاء چه شیخ المشایخ بستان بړیڅ کښلی دی پکال ۹۵۶ سنه هجری قدسي دا سي نقل کا چه شيخ تيمن د شيخ کاکړ عليه الرحمة زوی و ځکه چه دی د غور بری خواته ولاړ او هلته هیشت سو نو خلق ی او لاد او س پکا کړد کښنې

منشیری

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشمیري خو یه اصل دوی دکاکړ اولاد دی اوتیمن رحمة الله علیه زاهد او عابد او ولي و نقل کا چه کاکړ بابا لا ژوندی و تیمن لغوړه راغی او پیوند ئې کښې دکاکړ بابا پیدا نه دی وکړه بیا وو ئې او په کهجوران کښې ورد سید او د علاء الدین حسین شام پرما نه کښې دفات سو دتیمن بابا دغه شعر و نه زما پیر رنده ده بستان الاولیاء نخه نقل کول ، د ماليده نخه و اوریدل

شعر

گیهیځ رنا دلمر خپره سوه　　زما پرکور دوینا ره سوه
دبلیتون ورځ توره تیاره سوه
رنګ سونا ئتا په چه بیلتون راغی

زړه می لړی ویرنی شین دی　　نه په ژړا په سترګو ناورین دی
زړه غوټ له او ښو می سادین دی
ینول بوليږم چه تا خوان راځی

نه به بیایم نه به بیا راسی　　نه به تیاره شپه زما رڼا سی
نه به شتهی رانه بیځلا سی
بیلیږی پیری ی اوس د یون ځی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښېښتن پا ردي هېر مه نه کړې آغلیه مخ په پړ یا نه کړې

اور بل دي پر پېښو دي وا نه کړې

پر ما د بل اور کړه وون داغې

ذکر د کاشف اسرار عرفان شیخ بستان بړیڅ قدس الله سره العزیز زما پلار علیه

الرحمة لعقد ما ته روایت کا چه شیخ محمد بستان په قوم بړیڅ و په شوراوک کي کور و ده پلار

محمد اکرم رحمة الله علیه هم د خدای ولي و او د شوراوک راغې بلخ مدیر غار ته په یوه کوډله

کښې وسیدی او د خالق په عبادت بوخت و نقل کا شیخ بستان له پلاره ډېر فیض و موند

د په ځواني ولاړ هندوستان ته او هلته په بلاد ډېر گرزېدی او د آثار د قدرت یې

تماشا کول او هغه وقت چه وطن ته راغی په ۹۹۸ هجري ی د اولیاء الله په بیان

کتاب د بستان الاولیاء ولیکښ او زما پلار رحمة الله علیه د غه کتاب په شوراوک

کښې د حسن خان بړیڅ په کور کښې لیدلی و چه په دې کتاب کښې شیخ بستان علیه الرحمة

د ډېر و پښتنو اولیاء حالونه او کرامتونه او خوارق د عادات کښلي و او ډېر د ډېر

اشعار یې هم را نقل کړي و لښو رو شاعرانو او خپلو شعرو څخه د غه شعر ما خپل پلار

له خولې واورېدي چه د شیخ بستان رحمة الله علیه دی

شعر چه بدلې بولي

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر که پر ما — راسه ګذر که پر ما

د مینې اور دې زمانې ته ورېت په انګار کینا — بنې تار و نار کینا

خود به ویلېږم چه مې زړه پر تا مفتون کینا — ځان مې زبون کینا

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو ند نظر له پر ما — راسه ګذر له پر ما

وکه نظر زما پر حال چه پروت رنځور یمه تل — یو پېر ناسور یمه تل

لړزه مې څاڅي وینې سور یو بوخیل یمه تل — په اور جلبل یمه تل

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما — راسه ګذر که پر ما

له درد سوز تل ناري او غلبلي وهمه — ګریوې سوزي وهمه

یو آن مې چېرې نه آرام نه تیکاو نه دیم — نه راحت کړند هیڅ یم

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما — راسه ګذر له پر ما

د خوبرو زړه لحال ته ږی ای باد آګاه — یې د بې دزلو همراه

د خپل عزت پروی بستان ته کړه د مهر سنندس — کړې له ګنا د ګوا بنس

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما

راسه ګذر له پر ما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د امیر المفضل شیخ رضی لودی علیه الرحمة   یلوه سند دی چه کامران خان ابن
سدو خان پښتو په صفا کښې په ۱۰۳۸ سنه هجری قدسی علی صاحبها التحیة والصلوة والسلام یو کتاب
وکیښ چه کلید کامرانی ئې نوم و بیا دی کتاب کامران لکاب د شیخ احمد ابن سعد الله لودی چه په
۶۸۶ سنه هجری ئې کښلی او نوم ئې اعلام اللوذعي فی اخبار اللودی دی هسې نقل کا چه شیخ رضی
لودی د شیخ حمید لودی وراره و چه شیخ حمید ملتان پاچا سو نو ئې هیڅ وړه پښتنه ته دلیری
چه سخوغبه خلق د اسلام دین ته را ولی شیخ رضی راغی دوه کال د کسی بخرو کړنه ییه او هلته
ئې ډیر مخلوق مسلمانان کړل نقل هسې کا چه نصر د شیخ حمید نوی ملتان کښې د ملاحده لاس ته لو
سره کښیوست او لاره ئې ټوټه د الحاد او اسماعیلی فرقې عقاید زده کړل او وګرځیدی
د دوی په اعتقاد او ملحد سو چه شیخ حمید رحمة الله وفات سو نو ئې پر ځای نصر کښیوست
او د الحاد ترویج ئې غوره کړی او قرامطه ئې راوستل شیخ رضی علیه الرحمة چه سو چه سلطان د
ملتان ... نصر ته ئې داسې پارکی وکښل او ور ئې ستول

پارکی

د الحاد بلور دی تر پېل	ګوره دی زموږ و کور ادوه
موږ رونلی په نه یار نه	تا پېتور و لتو راد د
لرغون و لی ګرد هیدلی	چه دی ګو بنی ای اده

معز

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخه گروه دی اوس آپه کړم — چه پلر ودی رڼاوه

لودی شاپناه مدسیک سو — کډ سره ځو مو درناوه

لفر نه موبي له کنهال — لودی نه یی په کاوه

زموږ رغاده شاله گروه — دورځلوی په رغاوه

شیخ احمد لودی هسی نقل کا چه لفر لودی هسی دی شیخ رضی رحمة الله علیه عنه کوت دعا

دالحاد پټور تورن سوم — زه لرغون خو ملحد نه یم

زما دښنه هسې تورا کړل — که ملحد یم د دښنه یم

له اسلام نه تر پلمه — تورانو څخه په تر پلمه یم

گروه می سخه لرغونی دی — اوس هم کروه پلر غونه یم

د اسلام پر پسک په ظلم — د تورانو ته تیاره یم

د لودی ناوی سنتی یم — د حمید نه لوی کنهاله یم

تورانی د ښن چه دایی — زه لګروه په آپه یم

دای تورتاسی دره هوی — زه صومن شاسی په تله یم

ه د ښنو دیناوی مغزه — زه لودی یمه څوزه یم

عفو الله الماضیین ورحمة الله علی الذین اعتصموا بحبل الله المتقین

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر دمقبول ربانی شیخ عیسی مشوانی رحمة الله علیه هسی نقل کا خواجه نعمت الله هروی نو سنه ی مخزن افغانی کښی چه په دوران دجهانګیر پادشاه ی وکښلی چه شیخ عیسی یقوم مشوانی و او په دالمری سکونت کا او دشیر شاه سوری په دوران کی ژوندی و هسی وایی چه یو شیر شاه ته خلقو وویل چه عیسی شراب څښی کا شیر شاه خلق وګمارل چه ولاړ سی او دشیخ شراب وبین چه راغلل شیخ پخپل کورناست و صراحی او پیاله ورته پرته وه خوارڅی دپادشاه سړی چه راغی وی ویل ای شیخ په دی پیاله کښی څه څوری شیخ ویل راسه ته هم ی وڅوره سړی چه صراحی . بکړه په پیاله کی شیدی را توی سوی ولاړ او دغه حقیقت ی پادشاه ته بیان کا نعمت الله کښلی دی چه شیخ عیسی رحمة الله علیه لوی ولی و او دخدای په توحید کی ښه مشغول و نه په پښتو او فارسی او هندوی ویله دپښتو یو شعری دا دی

پخپل کار کړی پخپل انکار کړی || کله باد ریم کله مې خوار کړی
تخو تا دری په صفتو نو || کله مې نور کړی کله مې نار کړی

عیسی حیران دی پدی شیو نو
کله مې یار کړی کله اغیار کړی

علیمی از

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د سلطان السلاطین سلطان بهلول لودی علیه الرحمة الله الولی

په مخزن افغانی کښې نعمت الله رحمة الله علیه هسې کښلي دي چه ملک بهلول د ملک کالا زوی و په هندوستان د سلطنت لوا هسکه کړه او د هغه ملک له لودي طایفې تخت و هدیره زماني دي لودي تبر سلطنت ما پېښه دره کښې ملک بهلول په سرهند د اسلام خان تر وفات را هسې استقلال وموند او تر جنګو په وروسته په دهلي خطبه او سکه ووهله پانی پت او لاهور او هانسي او حصار او ناګوري د ملتان تر ځنډه پوري ونیول او د هندوانو د راجه ګانو سره ی سخت جنګونه کړه او اته دیرش کاله ی په هندوستان سلطنت وکا او د پر عادل او عالم پادشاه و په کال ۸۹۴ هجري قدسي وفات سو لله چه وایی

بهشت صد و نود و چهار رفت از عالم
خدیو ملک ستان و جهان کشا بهلول

د سلطان بهلول علیه الرحمة وفات په تبد د جلالي قصبه کې و او محمد رسول کلاتوال هوتک په چیل بیاض کښې هسې کښلي دي چه په هندوستان د برستی یموسم خلیل خان نیازي هسې رباعي انشا کړه او د سلطان بهلول پادشاه په محضر کښې ووېله

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعي

خمري اوربچي ژاړي له پاسَ — کوليه بوغ تا بيلتون له لاس
په سغه لوني کو به پېغول ستا — داهر چيا کاستا زموږ هواس

سلطان بهلول رحمة الله عليه چه دا رباعي ولغوږه په جواب ی دا رباعي سمدستي وويله

رباعي د سلطان بهلول

ملک بزرعون کړم په ورکړه راسَ — ګوره اوربچي د داد له پاسَ
خول مې د عدل به درو روڼ دی — جهان بزيب موږ زما له لاسَ

ذکر د خان عظيم مکان خوشحال خان بيګ عليه الرحمة

محمد رسول هوتک چې په بياض کې کښلي دي چه خوشحال بيګ د شهباز خان ختک زوی و چه په سنه ۲۲ ۱۰ هجري پيدا سو او د اخان خوا مرئ او غښتلی و خوشحال بيګ څو کال په هندوستان بندي ؤ او بيای له مغولو سره ډيری جګړی کړی او داورنګزيب پاچا سره ی ترمرګه دښمني وکړه او په دغو تاوګښتی مرسو نقل کا چه خوشحال خان بيګ د ختکو سرداري کړله او هم ډير زامن ی درلود چه لکه شاعران و او څنګه خوشحال بيګ هم د غزلو ديوان لرينه چه دده

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعي

خمري اوريځ ژاړي له پاسه — کوله بوغ کا بلبلتون له لاسه
په سغه لوني کوهسا پيخول ستا — دام حيا کا ستا زموږ هواسه

سلطان بهلول رحمة الله عليه په دا رباعي ولغوږه په جواب ي دا رباعي سمدستي وويله

رباعي د سلطان بهلول

ملک بزرعون کېږم په درکړه راسه — توره اوريځ د داد له پاسه
خول مې د عدل په درو روڼ دي — جهان بزيب موږ زما له لاسه

ذکر د خان عليين مکان خوشحال خان بېگ عليه الرحمة

محمد رسول هوتک په خپل بياض پسي کښلي دي چه خوشحال بېگ د شهباز خان ختک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ کال هجري پيدا شو او دا خان خواږېني او غښتلي و خوشحال بېگ څو کال په هندوستان بندي و او بيا ي له مغولو سره ډېرې جګړې وکړې او د اورنګزيب پاچا سره ي تر مرګ د ښمني وکړه او په دغو تاريخونو کښې مرسو نقل کا چه خوشحال خان بېگ د ختکو سرداري کړله او هم ډېر زاهد ي درلود په لږو شاعرانو او په خپله خوشحال بېگ هم د غزلو ديوان لرينه چه دده

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه ډېر ښه دي او ځله ځله هم په شعر وايي او قصايد هم ډېر نقل کا چه
خوشحال بېګ د مغولو په بند کښې و او په دې رنتهبور کوټ بندي و پښتانه خټکان ولاړل
او دده ی ، هغه به بيخاني را ديوست اورنګ زيب لښکر څو چه دی خپل وطن
ته راورسيدی او هغه پادشاه سره ی جنګونه وکړل د خوشحال بېګ ملي اکوړي خونريزي
او هلته خټکان پراته دي پښتکو خوشحال بېګ عالم او شاعر ښه سړو روايت کا
چه خوشحالبېګ هدايه په فقه کښې په پښتو را واړوله او ډېر کتابونه ی وکښل
او په کال سنه ۱۱۰۰ هجري وفات سو محمد رسول هو پخپل بياض د خان علمين
مهمان داسې شعرونه کښلي دي چه زه ی هم په دې کتاب نقل کانم

غزل

بېګانه کمانه مي سترګي به خانه شي
چه خبر دي د راتلو را باندي شي

ته خو اوس لاس دو لاړي مرور شوي
د اځا ياري و هم ګندوني ډېر دشي

چه ديدن د محبوب و کړه تازه شم
لکه بخت په باران سره او به شي

کوره تا را باندي کومي کوډې وکړې
که په ښو در حسن درد هم زړه ګي ندي شي

بېداره ماڼ د هغه وقت يم دريغ دريغ
که دزني سيب ي بيا د ما پخوله شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل یار د جدایی سبب کاروی | لکه روح چه له وجود بیواته شی

بخته بو بره مدد بیا راسره وکړه | چه پخیر کښی می بیا تللی یار اوده شی

د خوشحال سلام پواره و ښو یارانو

گندی بیا می پلیدو سره نه بند شی

وله ایضاً

که مسجد کوری کندیر | واړه یو دی نشته غیر

یو می بیا مونده په هر څه کښی | چه می وکړه زړه سیر

بند ځای پسیر گرځم | چه تر سر سیری طیر

خوشحال یو دینی خوشحال دی

ورند ورته دی غیر و زهیر

ومن رباعیاته رحمه الله

چه هر خناس دی یا ترسنده وی | یاری له دو په وسرکنده وی

د بد پیر پیر دی په ننگه بلا ته | بتر تر داند شکم بنده وی

وله ایضاً

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښیار ښمیله په ورموږ نږیا ته کا   ورمونده وایم که څوک مځ را ته کا
محتاج د نورو نورو نغریو شي   سري په خپله کټوه ما ته کا

ذکر د زرغون خان جنت مکان چه په قوم نورزی و روایت کا

دوست محمد کاکړ په پخپل کتاب غرغښت نامه کښې کښلي دي چه زرغون خان د نورزاد نورزي واو پکال ۸۹۱ سنه هجري مبارک ولاپ هرات ته او له سعد خان د عراق او خراسان سفر وکا او د اوږ بکو پښنکوی زرغون ښکاره ره سنه مرانه او غیرت په شیباني خان سیستان ته ورسیلا نو زرغون خان له د سره جنګونه وکړه ن په داوږ بکو لښکر ډیر و مړل دوست محمد کاکړ هسې نقل کا چه په ۹۱۲ سنه هجري زه ولاړم هرات ته په لګراں کښې مې د ملا ایوب تیمني څخه د زرغون خان د غزلو او شعرو دیوان ولید چه اوراق ئې و پشمیر دری سوه هم د دوست محمد کا روایت دی چه زرغون خان ډیر ضعیف سو او په ۹۲۱ سنه هجري په دیر اوت کښې وفات سو دوست محمد کاکړ پخپله غرغښت نامه کښې دا لاندې دوه بیته چه مثنوي د ساقي نامې دي د ده له دیوان د اشعارو نقل کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثنوی ساقی نامه

ساقی پاڅه پیاله راکړه — مرور یار می پخلا کړه

اوبه توبی په لمبو کړه — اور می مریدی اوبو کړه

ببسیږی سو غنچه د گل کا — زلفی تاوی د سنبل کا

بلبلان شور و فغان کا — کړیدن په گلستان کا

زاهد وزری صومعی څخه — شراب پیری میخانی څخه

هر سری په میومست دی — دی بهار کی گلپرست دی

پراغونبس سری منبی دی — د غنچو لو تنداری دی

جهان ټول سور او زرغون شو — ویچ راغه ښکلی گلون شو

سری ټول شور و شغب کا — یارانی کاندی طلب ه

بهار وقت د یارانی دی — ښه موسم د پیمانی دی

لو ساقی پاڅه بهار دی — نن ژوندون سبا رفتار دی

دنیا پاته موږ به نه — تورو خاورو کښی به یو نه

پیمانه ډکه لرمی کړه — بزم تود په پیاپی کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه یو دم سمه آزاد — تا بناد زړه می سینه بناد
ساقی یا څه وخت د مل وی — پجوشش کی خم د مل وی
وخت د میو د ولیشو دی — د پیالو د ډکیدو دی
بغه څوک اوس د مجبور دی — چه ی جام تش و نسلو ده دی
مستان گرزی پیاغولښی — مستی کاندی پر غولښی
لاس پلاس دی یارانی کا — یو په بل نانه و نخری کا
مجنون وصل له لیلا دی — د جمال په تماشا دی
نه غمجن ستد نه بلیتون شته — نه شاهجو نه ځکر خوت شته
تر تاو لرزه مدر راسه — ساقی یو کړی مجلا سه
ما ته جام د ربل ولوړ را — چه یو تش می دل د خور سه
اوس می بل د زړه پکور کره — لیهر حیا هر څه ی لوزه
یو په بل څه نوی الفت وی — ستو له مهر د محبت وی
ستو ل اخلاص وی او صفا وی — تیاره ورکه سی رنا وی
له زړه کم غش او دغل سی — جهان ستو له ګل و مل سی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساقی ستا مهر مطلوب دی — نو بهار ځکه مرغوب دی
د ستا لوری پیرزو نوی — نو بهار به په څه بند وی
څو نه به نکار رنگ د گلو — بی مستیو بی له ملو
نه به بزم پشور تو دی — نه نغمې نه سرود سی
جام به تش د آرزو سی — ورک به مهر او پیرزو سی
لو ساقی یا نو بهار دی — بزم تا له امید وار دی
یاران ناست سر نگی ځلو دی — ستا د جام پا امید نوز دی
ته رسم راسه عنایت کړه — بزم تو د د محبت کړه
سره ملو څخه ډک جام کړه — د یارانو ی انجام کړه
چه سوری بزم سی تو دی — درنه الوز غوبز وسرود دی
د جهان ویر و غم هیر کا — یو دم بند په عشرت تیر کا
په په څخ کی موبلیتون دی — لجهان سبا یون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د الله تعالی پیرحم لو مړ دوست محمد کاکړ علیه الرحمه   د بابر خان زوی وچه د
کاکړ بابا د زیارت د پاره پیکال سنه ۹۱۲ هجری ولاړ هرات ته او بیا چه راغی بیرته
پیکال سنه ۹۲۹ هجری ئی یو کتاب پښتو نظم کړ چه نوم ئی دی غرغښت نامه دا کتاب
چه ما ولیدی شیرین بیتونه په مثنوی لری او د غرغښت بابا قدس الله سره الکریم
حکایات دی او ډیر ښیستو خلقوی روایات راجمع کړی دی د غه کتاب زما پلار
په لوبو کښنی لیدلی وا او زه هم هغه کرهول کښی مو کوچنی وا او ز هیو په سبق لوست
دوست محمد علیه الرحمه چیل کتاب کښلی دی چه زما پلار بابر خان هم یو کتاب مشعر
کښلی وچه نوم ئی و تذکرهٔ غرغښت هغه وقت چه بابر خان وفات سو او
زه پیر کور نه وم نو هغه کتاب ورک سوی دا او بیا ضایع کړی زه چه راغلم
د خپل پلار په ماتم سی ډیر جن منوم نکه چه کتاب ورک و ما خو د هغه کتاب
خبری اوریدلی او په وارو وارو ویلی وی او هم می یو څه لا هغو تحفه پیاد وی
نو ما پر خدای توکل وکا او هغه قصی او روایات می بیا په شعر وویل خدای
تعالی جل شانه دی زما پلار سعی مشکوره کا   هسی وایی کښنو لکی دا دی
کتاب عفی الله عنه چه ما د غرغښت نامی تحفه د غه حکایت را نقل کړی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکایت لہ غرعنبت نامی

لہ نیکا نو روایت دی   ہسی تو لہ حکایت دی
نور محمد کاکړ راوی دی   چہ ئی فیض تل جاری دی
د نیکو نو لہ خولی وایی   چہ عنبت ئی راتہ ښائی
چہ کاکړ نیکہ زاہد و   لوی څښتن لہ تل عابد و
تل تر تل بہ عبادت کا   پہ دی لیاری ریاضت کا
شپی ئی رنی پہ لمانځہ وی   پہ ژړا و پہ نادو وی
نہ ئی خوب نہ ئی خوراک و   عباد ت ئی ژوند وزواک و
چہ بہ کښینوست پہ لمانځہ   یا بہ کښینوت پہ ستاینہ
ورځ ئی تولہ پہ قعدہ وہ   شپہ ئی ہم یوہ سجدہ وہ
تل ئی سیر د لاہوت کا   پہ یوہ گولہ دی قوت کا
غرق بہ تل پہ ذکر اللہ و   ہر سبا او ہر بیگاہ و
یو د شپہ دی عبادت کا   پہ گناہ ئی ندامت کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

منزکی پېښتي سوي لږ خو به
په شپو شپوی دوی بستر

هېسي خوب ی و لید گرانه
په غوغښت ښیي بنهانه

وایي ای کاکړ ذو به
لتا خوبس یمه ښکلخو یه

ستا قدم زما پر سر ردی
ما سوا کښي دی قرار دی

پښه وور ځ ددوه لما نځنه
د ښپښتي عبادت کړنه

وي پاته لتا نور دی
شپي او ورځي د پکور دی

ځه جهاد د کړه پر تا فرض دی
وا هم ستا د غاړي قرض دی

یوه ورځ جهاد افضل
تر ملو کلو لما نځل

خوک په تل لمنځ ورو ژه کا
په جهاد به دی پورد کا

طری شره د دین همدا دی
بیا خدمت د خلق اهد دی

لتا پاته دوا ره د نیه
ځان خبر کړه بند لد د نیه

توره وا خله مجاهد شه
د لوی خدای د دین قاصد شه

د خدای نور پر جهان خور کړه
دا خدمت دی پخان پور کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د بلبشیر عبادت سی — خان د خلاص له معیت کی
چه له خوبه ویښ کاکړ سو — دغزا پر خوا نوم سو
زغنده غول ی آراسته کړل — دغزا عشق تیره کړل
هرات خواته په تلو تلو سو — د سلطان غیاث لملو سو
ویکړه هوری جهاد ون — د سلطان مل شو پیملون
څو هوری تر دنیا تیر سو — دغازیانو پیتول شمیر سو
چه ی هلته هم وفات سو — نبغ پیخاور و د هرات سو

میره هسی ژوندون کاندی
مړی د خدای پر رضا باندی

ذکر د محبوب سبحان عبدالرحمان علیه الرحمه — محمد رسول هوتک علیه الرحمه

مجلل بیاض کښ هسی کښلی دی چه عبدالرحمان بابا په قوم مهمند و او په پیښوری ژوندون کا پلار ی عبدالستار نومیدی او په بهادر کلی ی دیره وه عبدالرحمان بابا په سنه ۱۰۴۲ هجری پیدا سو او له ملا محمد یوسف یوسفزی څخه ی لوست

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکا او له مخه ئې څخه ئې فقه او تصوف زده کړل او بیا ولاړ کوهات ته هلته ئې هم
سبقونه ولوستل او بیا عالم شو په ځوانۍ ئې دنیا پریښوده او اکثر به په غرو گرزېده
او کله به ولاړ د هغه ځایونو ته شان پرخوا او د خدای عبادت به ئې کاوه دنیا به کار و به ئې نه
مشغول کیده ئې عبد الرحمان بابا یو عالم ربانی او عابد سړی و او ډېر شهرت ئې د خدای تعالی
حل جاوله په محبت کښې وویل او په پښتو کښې به د رحمان بابا مشهور شو په سنه ۱۱۱۸ هجری
وفات شو خلق ئې تر اوس د پېښور په حصه کښې زیارت کوي کا او دده شعرونه لولي
د رحمان بابا د بیتو او غزلو دیوان سمدلاو ډېر ډېر پیدا کیږي هسې وایي فقیر محمد
هوتک عفا الله ذنوبه چه ظل الله پادشاه جهان شاه حسین کا تبان واستول او
له پېښوري د عبد الرحمان بابا علیه الرحمه د دیوان نقلونه راوړل او په قندهار
کښې علما او زاهدو وکتل او اوس ډېر دې فقرا او د خدای دوستان د عبد الرحمان بابا
شعرونه ډېر لولي او خوښوي او عام خلق فالونه پرکوي حتی په سنځینې هم دا
کتاب ډېر وایي او خدای تعالی دده په دنیا کښې هسې برکت اېښې دی چه د هر خوږ زړه
زړه دارو یه کا او هر غریب او محتاج مستغنی کا زما پلار هسې نقل کا چه په
قندهار کښې د رافضي گرګین خان جور و ستم تر حد تېري وکا او خلق د خدای هسې څښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه داب سول چه سحرګه خوښ سول نو دوی په کوکران کښی مغفور رحمانی برګزیده صمدانی
حاجی میر خان هوتک سنبالم خیل ته ورلاړل او له هغه‌دی چاره دکار طلب کړل او ورته لو
ووئیل هر ډول چه دی وینی هغه تصمیم کړی هغه مغفور یوه ورځ تر ماښامه له نورو پښتنو
خانانو او مشرانو سره مصلحت وکا او هسی ی ترون وکا چه ظالمان مړه کړی او خانانو ته
لجور و ظلم وژغوری په پای کښی حاجی میر خان علیه الرحمه وویل راسی چه عبد الرحمان
بابا قدس سره هم ویو ښتو چه د ده دیوان ی خصوص کاهی شعر وند و بیت

زه د مکتوب غنچه په پټه خوله ګویا یم | خاموشی ځما تیری کا تر غوغا ځما
کښت د عشق په تو ده زه ملګه امان چرګ | سمندر بویه چه زیست کا په اور ځما

دغه بیتونه ی ولوستل هغه مغفور حاجی اولس ته ووویل چه د ظالمانو کار تمام دی
ما اوس د ستی خاموشی بهتر ده لکوله به په پټه خوله داکو هښ کړو چه ظالمان
رسی چه مناسب وقت راسی نو بیا زه پرتاسی ابلاغ وکړم هغه وقت باید ټول تیار ریو
و ظالمان له وطن و باسو نقل کا چه یوه میاشت وروسته جنت مکان حاجی میرخان
د اولس میران او خانان را وبلل او په دما هغه‌دی جرګه وکړله او ورته لو بقرآن قسم
وکا چه د ګرګین خان ظالم له جوره ځانونه خلاص کړی پر دی وقت بیا حاجی

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرخان مغفور له رحمان بابا ته دا بیت ولیږل   بیت

په اسمان یې ځېښت کړی سیماب و | خدای وه ما ونه ښکاره دې کې بغدر
چه رقیب راته ترلی په زنځیر و | ځپل حبیب را باندې په امانت سپاره دی
یو حال ی منت باراوس رحمان | په صدقه کنې د خپل ښکلي دلبر بیا

نقل کا چه د خدای په قدرت د غه ورځ په اسمان اوریځ هم وه چه حاجي میر مرحوم
دا بیت ولیست بغدر کړی لږ ښکاره سو اوریځ ی لږې بسته سوه خلقو هم د غه
یو الهي مدد وکا نه اوبیا نو جنت مکان حاجي میرخان خاته ووېل دا دی د
خدای تعالی مهر او لطف هم زموږ ملګری دی اوس نو وقت دی چه توری نه تکیه
وکا او دا نو ان له د ښمن ورغورځو بغدو چه په ۲۹ د ذیقعدة الحرام سنه ۱۱۱۹
هجری اوس قتال سول او د جنت مکان حاجي میر په مرد په قتل بار ور ښو تل او
د ښمنان ی قتل مړه کړل اوس به نو کاتب الحروف عفی الله ذنوبه د عبد الرحمان
بابا شعرونه را نقل کا

غزل

زه دا هسې دیوانه د مجنون چا کړم | له رواج له رسوم بېرون چا کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو بیا هم چه د اچارې پیما ته ورک شه | لیونی د خپل شاه په افسون یا لرم

لو می سترګی لوم بانه لو مد غمزه د | دوب هسې نندی ښکاله چون یا لرم

تول توفیق خو د فتنو راتحه ندو | په فتنو د رو سترګو مفتون یا لرم

رحمان هیڅ لیکلی ټانه خبر نه یم

په داسې ننه زبون او محزون چالرم

ذکر د شیخ الصالح محمد صالح رحمة الله علیه هسې وایي کاتب د دی کتاب محمد چه
ملا الله یار الوزی په تحفة صالح کښې لیکلي دي چه شیخ محمد صالح په قوم الوزی و په
حلقه کښې او سیدي او عابد او عالم و چه وخت یې په تدریس تېر او ه او د خلق ته
ارشادی کا نقل دی چه شاه بیګ خان د قندهار صوبه دار شیخ محمد صالح د خوښت
چه کابل ته ولاړ سی او هلته حلقه د فیض ورکړی او په تدریس د علومو طالبانو ته هدایت
و ما شیخ محمد صالح ور ته وکښل چه ما الد طمع د عزت نشته او په دنیا پسې نه غواړم
زما داسې مقصد دی چه دنیا ما ته راسی نه چه زه ولاړ سم دنیا پسې که زما عزت
غواړی ما پرېږده او په دنیا پسې می مه مسافر کوه چه دغه خط ورسید
شاه بیګ خان ډېر ویل زما هم ستا عزت مقصود و نه د بې عزتی هسې وایي محمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ملا الله یار د چیل شیخ پیتا مدو کینس کتاب په تحفه صالحی نوم د پښتو کتاب کښي
د چیل شیخ علیه الرحمه احوال او خبری وکښلی او دده اشعاری پکښی ضبط کړل په دغه
تحفه دا غزل دی په شاه بیگ تذکری کښلی

غزل لشیخ محمد صالح

دیلی دیني فیض هر سبا وړم — بیهوده منت دولی د نورو چا وړم
په اشنای دشیمی ناتیا په پلاس کښیوت — رونه ن ذړه پکوگل پتیلر پیما وړم
په دنیا له تجارت شوک د دنیا کی — زه د عشق پیا زار جار د عشق سودا وړم
دیلی لیدل د رب په بهانه کی — خزانی که د دی مل جهان پشا وړم
کر یې تخت ی د سلیمان سور کړی سری — عاقبت خاورو ته بند عمل بیشوا وړم

بیلار عشق خوشحالی پر ما حرام
زه صالح که به په خوله خوبن پرزه ژړا وړم

غزل وله ایضاً رحمه الله

په پرزه ی عشق خرنه سی د چیتمانو — رونه بانسی پلار و د طبیبانو
په لوزی لرمحه خلاص پرزه رنځور وی — داد زړه دارو به ونکړه حکیمانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مګر بعد چه حبیب دی هم طبیب دی | کارسازی که د خوارانو رنځورانو
هیڅ اثر ابا نه دی نکا نه عالمه | نه دی ویل درو ګوهر د ناصحانو
نصیحت زړه څواړی ورته نسته کوم ګړی | زړه می وړی په منګولو خوبرویانو

که صالح نه دی د زړه په وینو پایی
لوز دولت پر دنیا نسته طالبانو

ذکر د مقبول ربانی علی سرور قدس سره الولی   په تحفه صالحین کښی راوړی
چه شیخ علی سرور شاهو خیل لودی و چه د هندوستان پښتانو کی دیره واو ښاوندو دکرامانو
او خوارقو چه خلقو به هر کله ځنی لیدل په مخزن افغانی کښی هم نعمت الله هسی وایی
چه شیخ لوی لوی کرامات ښکاره کړل او خلق به ورګره هیدل په تحفه صالحین کی راوړی
چه شیخ بخپلو مریدانو ته هدایت کا او وعظونه او د سوالونو ځوابونه به ی ویل او د تصوف
مشکلات به ی حل کول یو ورځ ی سوال ځنی وسو چه پیس ترا هر لحظه مرګی رجعتی است
مصطفی فرمود دنیا ساعتی است څه مقصد لری زه وبه مرګ ورجعت کله دایم او
مستمر دی او که دا مرګ ورجعت دایم او مستمر وی نو به حیات بعد الممات
متعدد سی او د تناسخیانو عقیده به سی شیخ عارف ربانی سی جواب ورکا

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ذات ماسوا دی لدبدند ذات داسما ثابت دی اوبدن متحلل دی بیتی وایی
اَنتَ اَنتَ لا بِبَدَنِکَ. فَاِنَّ بَدَنَکَ فِی التَّحَلُّلِ وَلَیسَ عِندَکَ مِنهُ خَبَرٌ فَاَنتَ وَرَاءَهٗ اشیا
دغه مرگ و رجعت بدنی دی نه ذاتی او هر کله چه تحلل وموند سابقه ذراتو لوی پر ځای دیری
لاحقه ذرات او همدغه تجدد دی په دنیا عدم تحقق ثابتوی او هغه چه مصطفیٰ علیه السلام
وویل اَلدُّنیَا سَاعَةٌ رشتیا کوی په تحقه صانع کښ د عارف ربانی علی سرود لودی اشعار
دی په دا غزل ځنی را اخلم

غزل لعارف الربانی

محبت پیاله می نوش که بیچاره کی | د حق نورونیم پسترگو داباز کی
درست وطن رانه دریاب شو بی دیدن | دیدی می نشی مگر خدای می سبب ساز کی
که زه می شم هم للو که م سر پور تر | ناگهان چه می دلبر پور ته آواز کی
دی می سر غوځه د رقیب بیتیره تیغ سی | هم بد ځم که مخه دلبر غوښت په مهر و ناز کی
زه وبار مولا ما ناست و پولد بله | پر غماز د باری کا بنی د غم ساز کی
گران بلینون بد د هغو مینو وینه | چه تل ناست وی خرابات کی سره زار کی

ای سرور غمازان شوه بی حساب
پاک الله د صورت تش بی مغز پیاز کی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه خزانه په بیان د پښتو شاعرانو چه زموږ معاصرین دی غفرالله لهم

ذکر د اشنای بزم ژوان ملا باز توخی ملا باز توخی په النغزکښی اوسی او په

اصناف د اشعارو کښی استاد دی غزل او رباعی وایی او د شاعرانو ابازدی او زما

په محمد هوتکی یم همراز دی ملا چه قندهار ته راسی زموږ مجلس پیتو دوی او یاران دده

له لطافت د طبع ممنون ملا باز مبادی د علومو لوستی او په فقه شریف کښی تیار دی

له منطق او حکمت لولی او خپلو شاګردانو ته دی درس ورکوی د محمد په ابتداء د ځوانی

تللی و او پښتو دستان ی له استاذانو لوست کړی **لطیفه**

ملا له ملا ت ملا باز راغی او په قندهار کښی زما میلمه سو دستی ما چرګ حلال کا

او طعام می تیار په دسترخوان راغی ملا باز سبی شعر ووایه

شعر

پرلو دی تر	د باز برخه یو چیچی دی
د باز خښه روی د نمر ځښو	او سی می بس یا پیښکی ورځی

ما ژر جند سپین دی هم حلال کا او د میلمه میلمستیا تر می پوخ کا دا هم له

د دبلو ځنې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدله

راسه پر ځنګ راسه لیلی ته مې نږدې سه دلدل / بیه نږدې چه مې وند تخته پخو به زړه نګوي

راسه پر ځنګ راسه لیلی ولې لماکړې بلیتون / دا ستا لعمه نه زړګی دی پیرودی نو کلګون

که هر څو تښتم نه پرېږدی مې ستا د عشق شوانخون / زه نخلا مېره ستا لغما زیده بېږد نه پټیږم

راسه پر ځنګ راسه لیلی چه د پیرزړه کم ملهم / دا ستا په عشق کې مې ترشاکا د دنیا داره غم

حساب کتاب مجال مې وایه کا ستا مینی برهم / لا ره ورته نشته چه د کښینوم درنو یکو کم

راسه پر ځنګ راسه لیلی چه د پیرزړه کم نوری / کجل درو انځه دواړې سترګې به زده م زړې

لیدل به ستا د مخ کوم اندیښنی نکم نوری / پکار مې نه دی ستا د مخ د جنت زیری ګل

راسه پر ځنګ راسه لیلی چه سره وکړو خوالد / پر تا مین یم بې لتا مې نشته هیڅ اندیښنه

زه د غره باز وم تا بندی کړم په قفس کی پر شد

یو وار مې خلاص که چه بیا زه د کړم دوزرخیر ول

ذکر د افضل السلاطین ظل الله فی العالمین شاه حسین لازال ظلال سلطنته من مفا المسلمین پادشاه جمجاه ظل الله شاه حسین بنا لم خیل مرحوم و مغفور جنت مکان حاجی میرخان زوی د ... چه اوس پخوا اسی کښی پادشاهی ده او پښتانه ی پیروی ... پادشاه عالم پناه په ۲۲ د ربیع الاول په ۱۱۱۴ هجری ... کښی د کلات

پیدا سو هغه وخت چې حاجي میرخان د بیت الله ادا او اصفهان سفر وکا پادشاه ظل الله کوچنی و
او له اعلم علما ملا یار محمد هوتک څخه ئې درس ولوست او تر دوولسو کلو پورې د عمر ئې
د فقه او تفسیر او منطق او د بلاغت کتب ولوستل او په قندهار کې له پلار ئې مصالح
د امور زده کړل او په جنت مکان حاجي میرخان په ۲۸ د ذیحجة الحرام سنه ۱۱۲۷
هجري په قندهار کښې وفات سو پادشاه ظل الله ثور لس کلن وا او د خپل مشر ورور شاه محمود
خان سره و میر عبدالعزیز چه د حاجي میرخان ورور و پس له مرگ د ورور په قندهار کښ
مشر سو خو داوس رعایت ئې کم کا څو په سنه ۱۱۲۹ هجري د شپې د ناترخ له قصر له
بام خطا سو او راولوید مړ سو د خپل عم تر مرگ وروسته میر محمود په قندهار کښ
پادشاه سو او د سیستان او کرمان پر خوا ئې لښکرې وکا په سنه ۱۱۳۵ هجري چه د
اصفهان د ضبط د پاره ولاړ په قندهار کښې خپل ورور پادشاه ظل الله شاه حسین پادشاه
کا او د قندهار او فراه پادشاهي تر غزني شاه حسین ته ور کړله او د ټولو غلجو ملکانو او
خانانو او مشرانو شاه حسین په خپله پادشاهي ومانه او خطبه او سکه ئې په نام مبارک
جاري سوه شاه حسین ادام الله دولته ډیر ور او مشهور پادشاه دی د رعایا
په دادرسي او د داد خواهانو فریاد اوري د ظالمانو لاس کوتاه دی او رعیت آرام دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه عالم پناه دربار کښې تل علما او صالحان لاړل ری افضل العلما ملا یار محمد هوتک
چه د پادشاه استاد دی لوی عالم دی په فقه کښې ی کتاب مسایل ارکان خمسه کښلی
دی بل لوی عالم د دی عصر چه د پادشاه ظل الله تر ظل لاندې ژوند کا د قندهار جامع
امام ملا محمد یونس توخی دی چه د ملا محمد اکبر فرزند دی او د علومو تدریس کا او کتاب
د جامع فرایض ی کښلی دی په پښتو او بل عالم جامع الکمال ملا زعفران ترکی دی چه
مدار المهام او صدر الافاضل دی او د پادشاه ظل الله کین لاس دی او د محمد چه د
پادشاه زوی دی استاد هم دی ملا زعفران په حکمت او ریاضی او طب کښې استاد دی
او ځله ستد زعفرانی ی په حکمت او طب کښې کښلی ده دا کتاب ما هم لیدلی دی او مطالعه کړه
پادشاه ظل الله شاه حسین په حجت کښې مربی دی او په مینو لو د مما لکو کښې گرندی د
غلجو طوایف تر غزنی پوری د ده پادشاهی ده او په ابدالیو کی تر سیستانه او هرات
حکم کا په ۱۱۳۸ سنه هجری شاه حسین لښکر د کا او د بهادر خان په سالاری ی
د شال او پوب ولایت فتح کا او په کال ۱۱۳۹ سنه په خپله پادشاه ظل الله تر
ډیره جات فتح کړل او تر گومل ی ضبط کړل او س پر دغو ټولو مملکو د ده سکه
ده او حکم ی ساری پادشاه عالم پناه په دارگ کښې د قندهار سخه قصر چه نارنج باغ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلند تېنوه چه دومخ دربار کا پکتب خانه کښې او په مجلس ښې علما جمع کیږي او شعرا او فضلا

لیتو لوی زه محمد هوتک کاتب د دی کتاب هم په دی مجلس کې یم اوپادشاه ظل الله اشعار

او ابیات پښتو کا چه اوکتاب ددیوان ی مرتب سوی دی کله په پښتو اشعار وایي

او کله فارسي نثر هم میل کا او کتاب ددیوان استاد العلما ملایار محمد قدري قرات کا

په سهوه سقم ئې زایل کا او د پادشاه په اشعار وکښې لږ سهو لیده شي او علما ی رتول

په بلاغت او فصاحت قایل دي او سماع ته مایل هسې وایي محمد کاتب د دی کتاب

چه یوه ورځ د پادشاه ظل الله په قصر کښې مجلس و او فضلا او علما سره راټول ناګاه

حوال دسو چه قاصد راغلی دی او پیغام ی لیږلی ځای راوړی ملا زعفران

د باندی ورته یو ګړی پس بیرته مجلس ته راغی او زیری دفتح د شال او د بوب ی

وکا او دا بیتونه ی عرض کړل

بیت

صین پادشاه دهغه نداړه ګوري | چه ی فتح په لښکر د بوب و شال کا

دا زیری ی راوړی دی حضور ته | تو زعفران انعام پر سر زعفراني شال کا

شاه عالم پناه زر زعفراني شال ورکا او په دغه مجلس ی ټول حاضر نوند شال و ور

شول او د پادشاه په انعام سربلند سول هسې وایي محمد کاتب د دی کتاب چه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه جهان پناه اشخاص ډیر دی او دوال د رل خوزدی د لته یو غزل نقل کوم چه د
مجموعه د کلام اصول ملوک علام خان خو ن

غزل شاه حسین دامت سلطنته

بلیاند دی د غمو پیچیاو مجبور کړم | په تیاروکی د هجران ی تا دور کړم
بیلیاند دی هېن او شکی را خپری کړی | تا د فکر په گرداب کښ تل غبور کړم
د فراق پیری می مبیوت و مری ته | په جهان کښ ی رسوا که منصور کړم
په وصال دی ما هم نا تا دیمید دېری | د بلیو کن فکر په زړه کښ نا صبور کړم
و باهند عشق می وخور په پیچگر کښ | غمازانو په غمزو غمزو مجبور کړم

خلق یاد زما د عشق په لیونو کا
زه حسین محبت هسی مشهور کړم

ذکر د شاعر شیوا بیان محمد یونس خان سپی روایت کا زما تر بوره صحت سونګ
چه په سنه ۱۳۰۰ هجری پېښور ته تللی وم ، هلته می پخپله کښ محمد یونس خان شاعر
شیوا بیان ولید او د ده اشعار می سماع کړل محمد یونس په د غندهال لویرش من تو ان و
او په قوم موسی خیل و په چارکا نور محمد خان لیه موسی خیل تخه د کسی و ابه سره علم

او په خیبر کښې او سید د محمد یونس په پېښور کښې علموونه اوکتلونه او تش او په هغه وقت چه عبد الرحمان بابا ژوندی و د هغه شاګرد سو او د شعر دیوان ئې جوړ کاچه ډیر غزل لری . د خیبر کښې معروف سو محمد یونس مهمان دوست او کریم سړی دی مسافرینو به کښې پرډېره اوسی اوکه شوک عالم او شاعر راده کرو ورسی ډیر قدر ئې کا او په عزت داری او میلمه نوازی کښې همت کا رحمت هو ته حکایت کا چه محمد یونس بخیله دېره کښې ډېر باقدر کریم او ډېره درجې ماته ویلي چه یو ورځ شپه ددوله به وو په هغه یو ده پیاسته ی زما عزت وکا او ډېره ورځ ئې اشعار ئې را ته ویل د هغه دوه غزل رحمت دده له دیوان ماته راوړل چه په دې کتاب کښې ئې بته ځامم هغه حق تعالی د محمد یونس خان ژوندی او معزز لری

غزل

ټوه لېمه ... چیند بانډی سرچیا
هسه ... بت ئې شاله حسن روزی غوکا
... پلد مې خیل مهر رهبر شوی
... استادز غو بوی تر مشام شوی

هلته یاموند شیرین وصل دلبر چیا
په دا حسن بلیده شمس و قمر ...
راکاوه به دد لبر د نور خبر چیا
دوباره به یا دوال مشکو عنبر چیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال لیمې خوناب نسترکو ووړې | په آسمان ځل بیا سوځېد ملګر چیا
بیا بیسته پیلې له منځومې پکوربش | څو جدا له محبوبه نشي لډبر چیا
جدایي بې حق وریځ له لګنډ پیړه | چه توشلي د وصال شهد وشکر چیا

ولړم تدې کاروسیاره یونس
مقصود ځد دې میندلی په هنر چیا

غزل ولد ایضاً الطاف الله عمر

شیرین یار ځا دواړه سترلو توړ دې | چه ... تور ... له کور دې
په دنیا کښې چه بنیاد د اشنایي ه | بې ځد د جدایي په وزې په ...
واویلا د عاشق له ویر سحره | لیوني عاشق ایزار له پید روړ دې
که بېدرد شا نظر زیان دکوم دې | شا د حسن ځبر ملي لور پلو دې
د محنت جوړې د درونده پاندې کښېښو | خوار عاشق تر درانه بار د لاندې شو دې
بادې بېم د شخه وارد ته نړ سیبزې | ځد شوک چه شا د منځ پر برق بور دې
چه د عشق څراغې نوې بکو ګل بښ | ځد زه په له مرد د توتو ګور دې

زه یونس چه شا پېښه کښې رسوا شوم
اوس په بیار ته جار واته راته بېغور دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

معیاتہ بانمہ یوشی

شو چې نیمه شپې [illegible] دیونس نمکي [illegible] حرام شد

[illegible] سر مد شعر [illegible] محمد گل مسعود سپي روایت کا رحمت بوتلہ چې پہ دوران

دسفو [illegible] محمد [illegible] مسعود [illegible] محمد [illegible] وییل سو چې پوره شا [illegible] واو سر

[illegible] بدی ویلی او دیوه بدنه ددوفخه رحمت تر بور رانقل کا چې دلتہ کا بہ

بدبد

چې [illegible] پہ نیمہ شپہ [illegible] بیل شو — اور بابدی بل شو

[illegible] وادی غم لما نہ [illegible] شو — اور باندی بل شو

[illegible] سوی پہ اور تیمہ

وبیئہ سوراپ [illegible] شو — اور باندی بل شو

[illegible] بنایت د ریپوری [illegible] — وریت دی باور کر حد

داسی [illegible] تا پور [illegible] نمل شو — اور باندی بل شو

[illegible] خدا [illegible] محمد گل [illegible] — تاتہ تل تل ژرا یی

[illegible] پہ او بلا [illegible] اللہ [illegible] شو — اور اباندی بل شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر شو، زمان عبدالقادر خان خټک   چه د خوشحالخان دا   نهم زوی دی نواب محمد افضل په
هم روایت کا چه د خوشحالخان له ... تر مړینې پس عبدالقادر خان په سنه ۱۱۱۳ هجري کابل کې
لیدل شوی و چه د صلحو د قوم ځوا الابل تدراغلی او دغه روان و د تیرید لو خبری، و بلکیش
پر خوا کولی و ایي چه عبدالقادر خان غښتلی او کرندی خان و د ختکو خانانو تابع و او د د
... په سنه ۱۰۶۱ هجري ۲۳ د جمادی الثاني واقع شوی و او هم چه د غه کتاب کوم ماته
نه د شپاره چه دا خان به وفات شوی وی له دی خو هسی گڼم چه وفات سوی بوی. نفعه چه
او هم ی چا د ... خبرتری را کړی له به مړ وی خدای دی و بخښی هسی وایی په
عبدالقادر خان په هندوستان کښی هم عمر ونه تیر کړه او هلته په نقشبندیه طریقت کښی د
سو متعبد او پارسا سړی و پخانی د مشر توب کښی انصاف کا او له خدای یې ډیری ترس کا
عبدالقادر خان د شعر دیوان لری او د یوسف او زلیخا قصه ی په سنه ۱۱۱۲ هجري نظم
تصنیف نامه ی هم په پښتو کښلی او د شیخ مصلح الدین سعدي گلستان ی په پښتو را واړه
په سنه ۱۱۱۵ ی یو بل کتاب نظم کا چه نوم ی دی حدیقه خټک د غه کتاب ما په سنه ۱۱۳۰
هجري له صمد الزمان مها در خان و بد چه د مؤلف په خط و مها در خان دامت شو
هسی روایت کا چه په دیره ما د غه تا ... و موند چه د یو خټک لچښط کښی و نقل کا
چه عبدالقادر خان له طریقت نقشبندی کښی خلیفه هم او د پیر خلافت ی کا او دهم

(c) ketabton.com: The Digital Library

...شادي کا شيخ رحماني سعدي لاهوري پخلا فت تا کلي و د عبد القادر خان شروند د بر
...دي نواب محمد انور د ده سلي غزلوند لکا يل را وپل ادس زه دلته له حديقه ختک تحفه ده
...يو څو شعروند نقل کا ندم

غزل

...دريغ لو زغموند ليري شو لږ د ل | يکبنې غم د خپل اشنا وي تل تل
...شبنم وصل د گل پا مونده خاموش شو | تري محروم شوه چه شور کاندي بلبل
...بنده چه ژبه د قلم شوه په مجلس کښې | شمع تا چه د خپل سوز قصد ويل
...عاشق هيڅ نه دو جز د عشق لسوز | د الښه پري معشوقي و لگو ل
...فانوس په پرده څراغ نه پټيږي | کړي مخ په پلو پټ و ماليدل
...بيا تم د پروانه چه ي لټان وسو | شمع اور په تندي بل کړ گرزيدل

در ستد شيد د يار و عبد القادر کښې
قد بي غمه په پا لنگ پا ندي تحمل

غزل ولد ايضاً

...شد خوښ د پا دشاهي تخت نه تلو | هيڅ ندي غم کوه د پر يو تلو
...هم اوس کړي پيظلو وري ردي | غافل مشه د ديو ستر گو دو تلو
...پيښيږي همیشه دل آزاري وي | د غو محزون نوی د کتلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندنکي کړي په زردوزو جامو کښې | چه غاښي يې اغوستي د اسپو
داجل د سوړو تا تخت تالیهانی دی | چه پیچ کوی نه تخت دیریږی سو

بخند زیږه عبدالله در چه مرده وی
پکوکل د ننه نه دی د سا تللو

ومن رباعیا ته

وقت د هجران وو می لیدلی | یو شو بلبلی چه ژړی په یې
نواری خشندوی ویې نوای | په هغو ګلونو و یا ټیپی

ذکر د صدر الاکابر دوران بهادر خان ادام الله بقاءه پدی دوران یقینا
مشهور دی په بهادری او نوریالیوالی معروف د پادشاه ظل الله ... او د بنګرو سما
د شال او پښو ب کلاوی ی فتح کا او دیری ی ضبط کا دیری سمندی سر خواته په ...
کا هغه خای اخلی او بری ی لا ازل په سر ضد دی یقینا رکنی تمام خلق پیرزه
او محتاجان او فقرا ی په کرم او سخاوت ماړه دی د جود لاس ی زر بخښ دی
هر کله د غریبانو دستګیری کا پادشاه عالم پناه د شاه حسین ی په خطاب کا او
عوام ی په امیر الامرا یادکا خان عالیشان په علوم کښ عالم دی او په اشعار
بی نظیر شعرا او علماء په لاس د کرم پالی او هیڅکله ی مجلس له دی لطایفو خالی نه کړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

عملدبنی په دوران طاق دی اوپابند نه په علما ، تد حاتم دی بچه لسوزه راصی علماء او شوا سیلمد کا او دوی تد بنند نی وَه خالق تعالی دد اکریم دوران او حاتم زمان تر دیره زوندی ، ساتی آمین یارب العالمین بسی وایی کاتب الحروف محمد هوتک غفر الله ذنوبه وستر عیوبه چه خان عالی مکان دوی کتاب دپاره لیکلو اشعارو فکر مانه نیوه بدلدراکه چه د نغری غنت کوم چه کتاب لد ذکر خیر دوی حاتم زمان خالی نوی او هر څوک چه ی ولولی د عاوته وکا ښه بدلد دادی

بدلد

بیلتون د زور دی تر لیمو می سهار شم څاڅی ۔ لکه شبنم څاڅی
دامرو یاقوت می یلمن کښ تا په غم څاڅی ۔ په غم الم څاڅی
گورد لیلی باران دا وبنوستا په چم څاڅی ۔ څنگه په چم څاڅی
راغلد لیلی په شینکی خال څڅا په گلو کوی ۔ په سرو هنگلو کوی
سهار چه وزی سیل کا باغ په بلبلو کوی ۔ گل په او ربلو کوی
ملالی سترگی ی کا قد په وبیر ژلو کوی ۔ زیب په کجلو کوی
دژوبل ورېره ویی په هرگړی هر دم څاڅی ۔ لکه شبنم څاڅی
منگلی نجلی د باغ بیلور مسخه څڅا مه کوه ۔ عاشق رسوا مکوه
وربت سوی زره می دی مین پوری خندا مکوه ۔ رانشه جفا مکوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه یم پتنګ تري ډېوه ما جلبلا مه کوه | نور ظلم بیا مه کوه
یم ستا له عشقه لېونی پر ما ما تم څاڅي | غم او الم څاڅي

ذکر د شاعر محقق ملا محمد صدیق پوپلزی

په ارغسان کې اوسی د یار محمد پوپلزي زوی دی او د دی زماني ځوان شاعر دی په عمر درویشت کلن دی صرف و نحوی پر ملا محمد نور بړېڅ ویلی دی په فقه او منطق هم پوهېږي کله په قندهار تر راسی کاتب الحروف ی وینی او مجلس ورسره کا عشق ځوان دی او زړه ی له لاسه ایستلی یځیل محبوب لیسی ژاړي زاري کا ګریاني کا د ردمن زړه لري او سترګی داو ښکو ډکی لري مینی سی په اوسوی دی په لکوړه کلی ورکوی سوزناکی بدلي لولي او کله په د ډنډا نو په ډله کښېني مجلس ژړوي او مجنون زړونه یځیلو ماره غلبلو سوځي زمانه د د پر ځواني افسوس وند کا او عشق ی جنون ته رسیدلی دی بالبداهه اشعار وایي او د زړه درد په سوده کوي یوه ورځ د کاتب الحروف پکور کښې وا او ما ی د حال پوښتنه کوله د زړه یځوالا کښېوت ژړل ی او دا بد له ی بالبداهه وویله

بدله

لکه بلبل چه بېلېږي د ګله بل ارمان نلري | هسې بې یاره بېلېږي عاشقان نه
په ژړا کاندم بې له یاره بل مطلب نلرم | په هسې سوز بېږم پوهېږي بل سبب نلري

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې یاره نور څه نغواړم هر نور مطلب نلرم | په څوک مین سی بې له یاره بل ارمان نلري
ترناپوه ځان قربانوم دا ای نیازمنده یار | تل دې غوښند ګلوم دا ای نیازمنده یار
لستر ګوا وښې تویوم دا ای نیازمنده یار | زړه مې بې تا پدیو ساعت د هد او توان نلري
که تندې وژنې که یې پرېږدې اختیار خو تا ره دی | غم د پیدا نه دی بېچاره خاص ماره دی
زړه له درا غلی دی میلمه سبا بېګاره دی | د زړه لکوره څخه ننګ په هېڅ هېڅ شان نلري

ذکر د برګزیده سبحانی ملا پیر محمد میاجي ‌ ‌ ‌ ‌ ملا پیر محمد هوتک د ملا سرور مغفور
زوی دی چه ملا سرور له میا فقیر الله صاحب څخه استفاضه کړې وه او ملا پیر محمد تحلید
پیلار فیض وموند د علیین مکان حاجي میرخان سره پېجګو کښې ملګری و په د شاه ظل الله
وروړ شاه محمود ادام الله دولتهم اصفهان ته ورغلو ملا پیر محمد هم ی هلته وخوښت
او له انفاس میمون ی استفاده کا او خلق د خدای شریعت او د امام اعظم صاحب
مذهب ته رابولی نقل کا چه په اصفهان کښې میاجي صاحب له روافضو سره مباحث کا
او په دلایلو علمي دوی ملامت کا لکه چه علماء روم چه ور اصفهان کښې دی هم د
ملا پیر محمد صاحب عزت کا او پیر افغان ی لقب کا میاجي صاحب په علم اخلاق[1]
کښې یو کتاب کښلی دی چه افضل الطرایق ی نوم دی او په عقاید کتاب د عقایدو او
اختلافو بیان کا په بل کتاب هم لرینه چه القرایض في رد الروافض ی نوم دی په

[1] دفن

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغان الطریق کښی د احکایت کښلی دی چه زه ئی له هغه کتاب د لته منتخب کاندم په یو دی کتاب کښ یادګار روی

حکایت

شیخ متی په خلیلو و — دی لا آره لوی ولی و
یو ورځ روان پر لار و — لوی ښخښتن په استغفار و
ګرده ذکر د غفار — یو شپه یو اوزګار
پردی لاره ئی تیر د ګټی — لاری محکی وی پر یتی
د میری ښی راغی رویدار — په ی صافه کړی له دلاس
یو د بغان به آبیاری کړه — شپه په شپه به ئی خواری کړه
ده بدلید پیتوره شپه — شیخ متی په زیار اخته
لرا حقد به بیزار و — بتوله شپه به هم بیدار و
یو ه شپه راته ئی لیار سو — شیخ متی ته په ګفتار سو
ای د خدای رویدار څه کړی — د دمره زور زحمت پر ځه کړی
ته بادار ئي د ولیالو — ته قدوه د صالحانو
شنا د د رخاوری سر زړدی — د هر چا کحل البصر دی
پښو ښیو یی تر بیخوابه — په زحمت په اضطراب

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکوی دلاری گمتی | په دی مخاو روته دی گمتی
داسی دوی شیخ متی | دمولا لعشق بیتی
په خدمت د خلق الله | یو گړی په یوه ساه

تر هر څه بهتر دی ورو ره
زده کړه دا خبره گوره

ذکر د شاعر خوږ گفتار الهیار افریدی عبدالعزیز کاکړ هسی روایت کا چه دا شاعر په
پوری کښی اوسی او س د تخلو ښینتو کالو یعمر دی دیوان د شعر لری کلام ی شیرین دی لکه
عسل مانډی عبدالعزیز کاکړ د غه غزل راکا په دی کتاب کښی ثبت سی

غزل

چه ستا پخم کښی بندیوان یم را بهر به نشم | د بلیتون او بنی تو یو هد بی پر بر بد نشم
بد دی لتار د عشق پخیم کړه په زما حال و وینی | شتنه بی بر وند عشق دی هیڅ په بر بد نشم
تر دی پر وت یم د گدا په څیر نظر نکوی | کد مرمد هیم بی بیا زیاره ستا نظر بد نشم
اور دی د مینی راته بل کا سیری وریت د کړمد | ستا د وصال په او بو سو ړ سوی ځیگر بد نشم
کد جفا کاندی کد وفا پر وت دی و در ته یمد | ستا له دلبار جد هیڅ نکړم په بل در بد نشم

الهیار و لاړ دی په د لبار نظر دی خوار لیلی
کد می هر څو رهتی شری زه پر عذر به نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر صدر دوران بابوجان بابی دکرم خان بابی زوی دی چه په الغز کښی
اوسیدی هغه وخت چه حاجی میرخان علیین مکان لښکرکښ دظالمانو لښکرمات کا او
گرگین خانی واژه بابوجان بابی ار کلات دیر غښتلی راوستل اولاماشوری د
قندهار ښار حصار دینو او هغه وخت چه ی گرگین خان مړ کا نوی په کلات کښ د حاجی میرخان
دخوا حکومت کا هسی وایی محمد کاتب الحروف چه په کال ۱۱۳۴ سنه هجری چه شاه محمود پادشاه
دپادشاه دوران شاه حسین ورو لښکرو کاوده او اصفهان قدری دیرغل غزیمت وکا
بابوجان بابی سره دخپلو غښتلیو لښکرانانو چه دری زره تنه هوتک او توخی او ترکی او
نورخی الکاخیل راغلل قندهار ته او د شاه محمود سره ولاړل اصفهان ته چه جنگو کښ بابوجان
بابی هسی میړانه وکا چه رستم دوران ی هیر کا بابوجان دمیا نجی صاحب شاگرد
مرید و او په سنه ۱۱۲۹ هجری ی په مثنوی دمشهور او گلان هغه قصه نظم کړه چه
پښتانه ی نقل کا په مجلسو کښی دا کتاب قصص العاشقین نومیږی او سفید ښه مثنو
ی په دغه کتاب کښی دعشق توصیف کا او هسی وایی

مثنوی عشق

عشق یو هسی توریالی وی || چه پر هر ځای ی بری دی
دعشق اور هسی سوزان دی || چه سوځلی ی جهان دی
زړه بی عشقه کله زړه دی || چه بی عشقه زړه دمړه دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه دی عشق په یوه رنګ | کله صلح ګاهی جنګ
په بناغه کا نه دی مثل | په دی خوږ تر شات عسل
په بی عشقه سر که ؤ دی | لتش بی مغز یو لادو دی
زړه بی عشق بکار نه دی | هم هر زړه سزاوار نه دی
په دعشق وکا خبری | کړی یغوږ به دا هر نغری

دیاکا لو عشق سزادی

امانت داد مولا دی

کرد افصح دوران ریدی خان مهمند ریدی خان زوی دی دغیاث خان او دمسعود خان مهمند لمسی دی په کلی دمهمند ی پناهد بالاسی غیاث خان دمجی میرخان علیین مکان همراز او ملګری داو ریدی خان او س تکره سړی او دآشنا یانو همباز او دمسازشاعر دی دپاچا ظل الله پیخ کښی عزت لری او دشوکت او عنت خاوند دی پر آشنا یانو مهربان دی او دکاتب الحروف مجلسی دی اشعار ی خواږه دی او دبلاغت علوم سی لوستی دی پرفقه او تفسیر او صرف ونحو کښی هی سبه او پوره لوست لری په طالبانی حل دمشکلا تو کښی کاریدی خان پید ۱۱۳۶ اصفهان ته ورلاړ او هلته یی دشاه محمود سره صحبتونه وکا بیا قندهار ته راغی ویو کتاب ی پشرح دحال او جنګو دحاجی میرخان او شاه محمود وکښلی داکتاب

شور

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور زره بیتونه دی لومړی دی محمود نامه کله چه ی د پادشاه ظل الله پیځ کښی
ولوست زر طلاوی صله وموند له دی طبع کښی هسی جواد بیت پروت دی په سعد
صلهٔ پیسو ټول ورځی پر یارانو او آشنا یانو نثار کړه او مریدی خان غزل او مثنوی
او رباعی پنځل دیوان کښی لری او محمود نامه ی هم خوږ کتاب دی په اکثر بیانوند
ی پیچلو کښی لولی د ګرګین خان ګرجی دوړللو قصه او د اصفهان د فتوحو نقلونه
لتول پکښی سته هسی وایی محمد کاتب الحروف په ما لد مریدی خان هم درخواست وکا
چه په دی کتاب کښی د محمود نامی تحفه ډیره برخه ثبت کاندم مریدی خان هم ما ته
دکتاب یو باب را کا چه د ګرګین خان دوړلو قصه ده او سعد ما دلته د کښل بتوفیق الله تعالی

مثنوی نقل له محمود نامه تحفه دی

په بیان دوړلو د ګرګین خان او مدح وصفت د حاجی میرخان علیین مکان

اوس به نو تا ته حکایت کړم د بنو — خوږ روایت د ګرګین خان د وژلو
چه میرخان تللی اصفهان ته وند — مخ ی ملکی د پاک سبحان ته وند
پاچاتی عرض کړ ټول احوال د پښتون — د ګرګین ظلم بد احوال د پښتون
پاچا ویل زه د نوای کولای چاره — د ګرګین خان ظلم و ستم دیاره
لدی معزول کړم قندهار نه بیرته دی — جور و ستم او ښه شعار نه بیرته دی

ګرګین خو ګرګ دی ګرګ شو ظلم کوی | وینې تو وینه هم پیوند څیری
زه هم خالیف یم چه بد تحکم ګرګین | نا مسلمان دی ارمنی دی بدین
نه چه اسلام کی لحاظ پابند ګڼیږی | نه نصرانی نه له عیسی پیر نیږد
بیرته هم زه چه خدای کړی قهر ښکاره | د سلطنت پیر ناکو رسی تیارش
میرخان ویل ای حسین پاچا وګوره | حال د حاکم او رعایا وګوره
ګرګ د ایله کړه پر رمه سو شپان | جور و ستم کانه دی بیجه ګرګین خان
موږ له طاقت نشته چه کړو بیا تی | صبر پر ظلم د ظالم ارمنی
دا څلورم واردی راځم سلطانه | عرض د ظالم له لاسه کړم سلطان
کدیا پاچا نکړی داد خواهی د مظلوم | ظالم حاکم کا ظلم دیر پر محکوم
جور چه د پیر سی سلطنت سی برباد | د ظلم قصر پیشا بی بنیاد

عو بید الملک یبقی مع الکفر ولا یبقی مع الظلم

کافر کولای سلطنت سی مدام | کدو کړ داد نوی پاچا بر پیرا نام
مګر ظالم نه سی کړای سلطنت | خالق رحیم دی ور کوی خلافت
پاچا قد چه زړه ی وی پیهر و داث | د خدای عیال ګڼنی پر محکد انسان
سلطان واوره پیښی غوږ داو پیا | مکړه ستم د خلق الله پیهر پاچا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ستمګارو پای به راشي وي خراب — د ظلم اور یې کا پخپله تراب
د مظلوم آه د اسې کاري دی ګوره — چه اوري بيخ د ظالم لکوره
ملبې به بلي کا د ظلم پکور — تو له به کاندي بينوا پدي اور
سبا يې ظالم په رحم د کا پخان — په ظالم خوار نکړي خپل ځان او جهان
سلطان ګوره پر ځان رحم و کړه — خپل کلي کور په جور مه دورالغوه
يا په قدر هي دنيا و کړه مير خان — خو غوږ دې ندا اوريده وله ځان
ګرګين دې پرېښو قندهار کې ظالم — نيځ کړ دفع لاس د ده له عالم
ګرګي شپانه کا چه کړي خوار رعيت — د ګرګ پخير ځيري پظلم د وحشت
مير خان خو لېږي ولاړ حجاز له چه کړي — رسول د خداي ته پرازاري داد خواهي

داد خواهي د ميرخان په حضور د سيد الانس والجان

ولاړې د شپې د پيغمبر کا فرياد — رسول د خداي ته چه سو قوم برباد
ستا پر امت راغي د ظلم دوران — واوره رسوله دا دی قوم فغان
پښتون خو ستا پر نامه ځان کړي فدا — اي خير الناس واوره ته دی ندا
وتر عوره دوي ته د ظالم له لاسه — ګرګين ملنګ د پښتون و باسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا پیا مددی کلمه ګوی پښتون | نه بسی بیځکه لتا ندراستون
زړګ وژړوندون موږ د اسلام دپاره | ستا د دربار ستا د سلام دپاره
مدموکړه هیر خیرالوری رسول | فخر کونین نورالهدی رسول
اوښکی می څاڅی پر دربار یم ولاړ | قوم سو پاور د ظلم پتو لد لتا ړ
یو ولد نظر وکړه پر موږ په سوو ب | و ظالمانو ته تر څو به دیو پېر
ستا لطف و مهر دی شامل پر جهان | هر خراب زړه دی ستا په مهر ودان
لدست ظالمانو خراب سو پښتون | پا درد ظلم تور کباب سو پښتون
راغلم لدیری ستا دربار ته نجیب | ته می شفیع سه خدای غفار ته نجیب
په پر پښتون قوم نازل کا رحمت | کړی ی خوندی ناموس یی پخپل مرحمت
لاس د ظالمی لګړیوا نی الله | ویح سی د ظلم دګند و خیر و ډنډ
ستا شریعت سی تینګ په منځ د پښتون | ورک سی بیدا داو کمی سی ریح د پښتون
دامی دی سوال ولاړ د درته محمد | محتاج د تش ولږ نظر ته یمد
د قوم حال کړم درته عرض پادب | ته ی بادار د کل عجم او عرب
بلید تا ملری پښتون خوا لګر | ته ی ملهم د خوږ زړه د ټپه هر
وژغوره زموږ نام و ناموس له بیداد | کړه بی نام سو ظالمانو بر باد

(c) ketabton.com: The Digital Library

سر ئې د را پورته زمونږ حال وګورډ | د ظالم ظلم بد احوال وګورد
نه دی لنا شرم و حیا ستاسو نه | نه شرم کا مونږ له عیسی ارمنی

عرض مو د حال وکا وتا ته پیښوا
بلخوک مونږ ستا غوندی دی نه لرو پیدا

خوب لیدل د حاجی میرخان پیله ئې به طبیعه کیښی او زیری د نجات له ظلم

چه میرخان هم عرض وکا حال د ظلم | هغه شپه مات سو توره ډال د ظلم
میرخان په خوب ولید صدیق اکبر | چه ور سره حضرت فاروق و عمر
وی ای میرخان زیری در ته مو غم مه کوه | قوم د خلاص سو کورت ماتم مه کوه
ولا پیدا قوم ته وا زیری کړه زر | چه د ظالم سو کم نقصان او ضرر
په بختورت به خدای له ظالم آزاد | نه به سی ننګ او ناموس ئې برباد
خدای به دا قوم کا پر رحم وودان | قوم به ئې وینه مجاهد په جهان
تل به د خدای پیدا بندګی کړي لوی | ځول به ئې ښکار مرید پلیته ورځوی
کلمه د خدای به ئې جاری پا قوا | ورکوی د وی به په دی لاره کی ساه
څوی طره وی د اسلام به مکری | نه لیبی ورک نوم د دی قوم لښری

زیری او ریدل د میرخان او فتوا اخستل له علما و

ازیری چه واورید میرویس خان پیغام — خوښ سو د ښغو په بیځلی کلام

بیا ی پیدا کړل علما د حرم — مفتی قاضی او هم پیشوا د حرم

حال ی د ظلم د ګرګین کا بیان — فتوا ی وغوښته له دوی میرخان

ټول علما د دین فتوا ی وکړه — سمی تحریر هم ی انشا ی وکړه

چه د ظالم د ظلم رفع روا — په تیر په وی دی له اسلام سوا

حاجی میرخان راغی وطن ته بیا کال — قوم ی ولید ی په ظلم پایمال

په تدبیر کښیوت چه ناموس وساتی — تنګه د قوم کا په تبنګه خوندی

مشران ی ولیدل د قوم پیلا — ورته ی ووی د حرم ماجرا

دعا او خوب او هم فتوا د عرب — قوم ی کا د ځان د ښو لطلب

ګرګین خبر سو چه میرخان څه کوی — وی کتله چه افغان څه کوی

ظلم ی ډیر کا پر خوارانو د قوم — ځان ی کا ګرګ د غمخوارانو د قوم

مشران ی راوستل په جبر و په بند — منافقین ی کړل په قوم سربلند

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصلحت د میرخان او قرآن کول د قوم او بیا وژل د گرگین خان

حاجی میرخان وکا تدبیر مصلحت — پښتانه قبول سول په ناموس او په بیت

ملو قرآن وکا په خان کا خوندی — له جور و ظلمه د ظالم ارمنی

سیدال ناصر او بابو جان و بابی — یل بادرخان و د بادرو لمسی

میاجی هم راغی د میرخان په کومک — یوسف را قتول کړله د سیوری هوتک

عزیز نورزی د دلارام پهلوان — گلخان بابړ د بل ونوب بریځ خان

راغی لفرو د الکو د حلبک — کاږی ځوانانو د لښکر کومک

بل یحیی خان بل ئی زوی محمد خان — قتول سره یوسول په کړی پر گرگین خان

یونس کاکړ وکا یرغل په گرگین — پښتنو بو په پر گرگینیانو نا ورین

گرگین ئی مړ کا قتول کړې سو کښتان — قوم کا خلاص ظلم و جور رغفار

قندهار و بیو حاجی میر پیهمت — قوم ئی قتول کا ورتی کړه نصیحت

په ظالم ومړ او س نو موږ سو و آزاد — خالق دی نکا پښتون قوم برباد

پایمال ظالم دی موږ بی تورکا لښکر — نابیه په وساتو خانون له شر

صفهان دک واله لښکرو د شاه
سبا به راسي په رګونو سپاه

نه به پښتون پرېږدي په مخ د جهان
ورک به کا قوم تنګه به ان د افغان

دښمن قوي دي راسي کي اتفاق
ځان موچښتو کي پري کاندي نفاق

یقندهار کښې ي راټولکړل خانان
لټوله د قوم اختیاردار مشران

هر قوم ورکړله ځوانان قوربانۍ
ټول وغښتلي تنګیالي جنګیالي

شل زره بیج سول پنځه کي د ښار
ګرده ولاړ و د میرخان په ګفتار

میرخان انصاف کا وسیع پرېري مشر
قوم ی وند تکه زړه ي اوکښر

په داسي کار وکا حاجي ګرېندی
د پښتو ناموس ي وکا خوندي

کال و یو سل نونس او زر پیشمار
خلاص سو ظلم د ګرګین قندهار

ذلم پای دی ستی وران عالم
زري په ظلم شوک وران عالم

ذلم او ریچه بل سي سوځي جهان
یکښې کباب سي ستمګر ظالمان

ظالم جفا کوي پرځان نه په بل
وینځ هر څوک سزا د خپل بد عمل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذكر د عالم كامل ملا محمد عادل بريڅ   دا ملا صاحب په قوم بريڅ او عالم
او متورع سړى دى خلقو ته د سبولار سبوو ند كا په سبو اوك كښې اوسى او
طالبانو ته درس كا دده پلار ملا محمد فاضل هم سبند ملا و په روضه رباني كتاب
ى كښلى و ملا محمد عادل هم يو كتاب نظم كړى دى په محاسن الصلوة ى نوم دى
او د لمانځه مسايل او ثوابونه او د تاركينو عذابونه ئى پكښې كښلى دى دا يو څو
بيتونه له هغه كتاب د لته رانقل كوم چه يادګار وى

بيت

هغه خلق عاصيان دى | چه په فرض كښې كاهلان دى
چه فرض نه كاندى قضاء | دوى بى شكه كافران دى
په واى كړم ى زده ى نوى | كه طعام خورى حيوانان دى
علم فرض په هر سړى دى | چه فرض نه كا فاسقان دى
چه په قصد يو لمونځ قضا كا | په دوزخ كى غاستقان دى
خداى پناه زه امان غواړم | له هغو چه فاجران دى

له هغو سره مى ګډ كا
چه خاص د ايمانداران دى

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شاعر شاطر محمد طاهر جریاڅی د محمد علي جریاڅي زوی دی
پیښور د کاندارۍ کا د بنګالې پور سوداګري لره او هلته ئې خوش طبع خوان دی
طبع ئې هزل ته مایل ده او کله کله بند اشعار هم وایي یکلو کالو هیستنګ کښې
دېلاره سره اوسېدلی او هلته ئې له اکثرو علماو فضلاو سره وکا او علوم ئې
زده کړل د کاتب الحروف سره آشنایي لري د کاڼ ئې قایمه لزعالانو مجلس ګاه دا
وی دیارانو سره خوش طبعي او ظرافت کا هسي وایي کاتب الحروف محمد هوتک چې
یوه ورځ ئې یو بابه د کاندرائځ په نوم و د ... محمد عمر خان پتوم لونګاندی
په تقاضا د طبع لطیف لشاعرانو سره آشنایي کا او پخپله هم اشعار انشا کا محمد عمر خان
له محمد طاهر سره ظرافت کا او لطیفه نکات یو بل ته سره وایي محمد عمر و ویل سر کال
و محمد طاهر سره مجلس او وینا یم خوښه اثر د مجلس نلیدلی کېږي او ند الصحبته
مؤثر مصداق ښکاره کېږي په سبیل د هزل ئې دا قطعه په مجلس کښې و وېله

قطعه

وایي دا په محبت کاندي | یوله بله دیر اثر
پیکلو دي مصاحب سره | تا محبت نکړمه صبر

محمد طاهر چه طبع ظرافت پسند لري او هسي نکات بند اداکا هسي قطعه په جواب انشا کا

قطعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعه جوابيه

صحبت ديدار کا گوره منکر لسي دا شر
قد د محمد بغدش وي اوس انسان سولي بشر

محمد عمر خان پلار اتت له محمد طاهر پوښتنه وکا چه ستا نوم طاهر دي څو مطهر ندي

محمد طاهر هسې بيت ووايه بيت

زه وځان وته طاهر يم څو وتا ته مطهر

ذکر د عاشق پاکباز داناي راز ملا محمد اياز نيازي د دنيا تارک دي او ډير ډير
اوږدي کړي رياضت کا او په طريقت کښې مريد دي د ميان عبد الحکيم قدس سره
العزيز کده هم په اصل د قندهار د ښار ساکن دي مګر په هميا ښتو ورکړي دي لکوره
او سياحت کا او په حضور د بزرګانو حاضرېږي او ګوسنوکښې په عبادت بخت
وي نقل کا چه ملا محمد اياز په شپو شپو ويښ وي او پير د ښتوا وغو ګرنه؟
ذکر کاندي او د خپل پير دستګير په مخ راسي ژړا کا او هسې وينا کا چه تاب
د مظاهرو د جمال او د کمال علم سم ځکه نو تښتنم ملا محمد اياز ښه آوازي او کا
کله چه خپل اشعار بغنا سره لولي خلق ژړېږي او ديوان د اشعار وي
ډير ښتين دي او نکات عارفانه پکښې شته هسې روايت کا چه ملا محمد اياز اکثر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغرو کښې گرځېدی او دغو وحشي او خونخوار حیواناتو ده ته ضرر نه رسوی ملا
عبدالحکیم چه دده شاګرد دی هسې وایي چه څو میاشتې می استاد نړاغی کور ته
او زه د ده پیتلاوین گرځېدم پیغرو کښې یو ځای می ولیدل د شرمښانو لوگله چه ګرځي
او یو د بله سره نګولي سرد اپوی ماځان یې کا او پیغره کښې پنهان سوم چه شرمښان
ولاړل هغه ځای ته ورغلم او هلته می محمد ایاز وموند چه په لمانځه خوب بیده و
او هغو وحشي حیواناتو هیڅ ضرر نه وور رسولی بلکه ویښ سوی هم نه و ما چه له خوب
وېښ کا او واقعه می ورته بیان کا ده وویل هغه شرمښان په د خدای محبت ودان وی
د حیواناتو ځای بنونه ور ایښی دی د حقیقي انسانیت مرتبه هسې هسکه ده چه د حیوانیت
لاس هلته نه رسی او لکه نفس اماره چه د نفس مطمئنه څخه تښتی او ځانځکینږی
هغسی هم د حیوانیت په دریاب کښې لاهو مخلوقات د انسانیت سره ځګړه نسی
کړای او له بر تمدی تښتی ملا محمد ایاز د شعر خونه دیوان لری او د بیرسند عارفانه
اشعاری پکښې جمع کړی دی چه زه یې د هغه یو څو رباعی په بیان د عارفانه نکاتو
را نقل کاندم

رباعی

زړه هغه دی چه لری د عرفان برخه | د هغه بشر ده په دنیا د انسان برخه
ـه د زړه چه نه دی هیڅ نه عرفان وی | وری په ژوندکښې د باځیز حیوان برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولد

محبت د اوب و خاک دی بی بنیاد | راسد څلری دونیا خون آباد
کدد زړه سپیت وی دخدای محبت | پر صحرا بدی بی کوره اوره بناد

ولد

زړوند خو بن کړه دانیکی ده درشتا | ملکه پیا باندی تیرند پیجفا
دخدای کور مورانوه پر ستمو | دخدای کور و ګنډ زړه چه وی صفا

ولد

په دنخان پیغم اخته وی عاشق نه دی | هغه څوک وخدای دینی لایق نه دی
یا بد ځان یا بدجانان کا پرستند | څوک چه ځان ی لکا هیر خو صادق نه دی

ذکر دلوی واعظ ملا محمد حافظ بارکزی   دا عالم د محمد اکبر بارکزی زوی دی چه پقندهار په ګنبتند خوا کښی اوسی او علوم مروجه ی لوستی دی فقه کښی استاد او پجامع ګانو کښی د جمعی پورخ وعظ کا او په واعظ مشهور سوی دی کله کله پیخطبه کښی ځنی اشعار هم وایی په قول نصیحت دی یو کتاب ی کښلی دی چه نوم ی دی تحفة الواعظ او په دی کتاب ی د تقوا او زهد وعظونه کښلی او خلقو ته ی امر په معروف او نهی منکر کړی دی محمد حافظ واعظ پر پښتو ویلو مشهور دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه اولو یا لو هیڅ ګټې هم د خدای امر ښکاره وایي او بې پروا ټکوي پیر طریقت ګټې د میان نور محمد صاحب مرید دی او تدریس کا د اعلامود فقه پخو یار ګټې طالبان د علوم ی له مجلس فیض موي او په حلقه د تدریس یی ما جز وی دا وعظیه هم له ما را وا ځیښند او نقل می کړه له تحفه و اعظ ځو ځه مسلمانان ی ولولي

بدله وعظیه

کم بخت مکړه پر دنیا د ونګوټ
کړی زړه عوا اپی د جنت ګلوټ

کم بخت حوزیو میلیاند پر دنیا
وطن مو بل دی آخر ځو پر شتیا

هم بد ښند بل سی اعلام په عقبا
تو له سره اوړ کی پامان ځا نون

کم بخت مکوه حرام چه بد دی
چه کړی حرام سخه باطن کی دد دی

اعمال ی ما لوله یعقبا کی رد دی
په لو یه ورځ به ی وی تور مخون

کم بخت مکوه حرص قرار سد
تا د رب کوه صبور پیکار سد

تو ښند د دین وړه پیدی کار وبار سد
چه بی تو بنی شی پیدا سو دون

کم بخت محمد د حرام پر لوری
خدای به وتا ته په غضب وګوري

که کړه زړه عواري ښایسته بنی حوري
بی ځای امر د ده بی پروا پلون

دزا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د نصر الدین خان اندړ — نصر الدین خان د محمد زمان خان زوی دی چه
په زمانه کښي د پادشاه تیمور شاه صیبن له غزني راغی او پقندهار ساکن سو
په مقتضا د طبع صافي یو څه مدت د صدر دوران بهادر خان ورسید او پیلک
د ملازمانو د پادشاه ظل الله منسلک سو څکه چه شجاعت او بهادري ئې
په طینت کښي وه نو په لږ وخت کی د پادشاه او بهادر خان عالیشان لخوا عزت
د موند او د مستقیم طبعانو سره آشنا سو نصر الدین خان اندړ په سبد اشعار وايي
او زموږ د زمانې له موزونانو څخه ګڼل کیږی دیوان د اشعارو لري او نصر تخلص کا
الحق چه نصر یې نوم او پښتو هم د لفظ خاوند دی او دیارانو او موزونانو په منځ
کښي مقبول چه دی کتاب د ده یو د بدله په یادګار کاښم چه نو اند د ده د یاد
خالي نه وی

بدله د نصر الدین خان

د خوار عاشق ژړا مدام وي داڅکار د نیا — کډ وی په پټه خوله همه عندي ګفتار د نیا
د خوار عاشق مدعا داده که ژړا کی نا — په ور ښکاره خپله ژړا بیا مخ دلربا کی نا
په چپل وصال کښی خوشحال محبوبا کی نا — بلبله لغوړي همه عندا امیدوار د نیا
ددې مینو پیزښه ضدای بلکه او روڼ دی — په ور ترپیښي دی خوار یده ډیر عرغون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوره آرام به درسته شپه کا مذی خوبون دی | پر مینانو هره شپه د غم تاتار دینا
دوی مینو پر زړه رب البني د اغون دی | چه به ارمان د بانېسته زیبا محزون دی
تر اغاو به نا مو ښفر یا دون دکا | هو چه عاشق سی د هغو کله قرار دینا
عاشقانو زړه ماتکا نه غیب بینا | هو پر شپېنه بامذی پتری کله جو پېښ ینا
په د وصال پا مینه هر عاشق او سیبن ینا | کړی دا نوی عاشق هر ساعت بیمار دینا
د مینانو وصال عین لوی اختر دینا | یو خو خوار نظر له چېل بخته مردود ینا
د بلیتون اوردی چه به سوی در ست خیکر دینا | هیڅ نجو وینی د بلیتون کاری پر یار دینا

ذکر د برگزیده احد ملا نور محمد غلجی مشهور دی په غلجی او په غلجو کښی توخی دی د ملا یار محمد زوی دی او س په پښتو ای کښې او سی علوم شرعیه ویلی دی د تدریس کا په عمر د یر یونځ سپری دی اتیا کلن او د قند هار پښا د کښی پنجه کاله د خاندان عالیشان د حاجی میرخان د ارتینو او کو چینو بچو نو استا دو او معو نه د اتو ته د سرا پرده عصمت ی درس کا ملا نور محمد اشعار هم لری یو کتاب ی کښلی دی پنامه نافع مسلمین او په دی کتاب ی احکام شرعیه بیان کړی دی دا کتاب ی کښلی دی پنامه د پادشاه جمجاه شاه حسین او له معتبر د کتابو د فقه او اخلاق ی انتخاب کړی دی ملا نور محمد او س په پښتو ای کښی تدریس کا د شلمو د شریف

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بخاری شریف او هدایه او کنز او طریقهٔ محمدیه او نور مروج کتب به تدریس لولی

دا نظم دده دی په نصیحت کښې مخمس

نظم د نصیحت

تر مومن ژوندی پیدین سی زما یاره | تدرژړا فریاد کوه په خو کو کاره
استغفار ته تو بد کوه د ګناه دپاره | تد هم څاڅ ستا ندبیا ه عذاب لناره

بیداری کړه په سهار کښې زما دلداره

زه وتا ته یو وییکړم زما ورروه | په سهار بیداری کړه آخر و ګوره
ابد ته سی پیچا نکښې یا په اوره | چه ستا حال به په څه رنګسی له ګوره

بیداری کړه په سهار کښې زما دلداره

په هر وقت له مسلمان دلداری کړه | وږ د ریمه شپه کښ د پره بیداری کړه
هم پر خپل صورت وژاړه هم زاری کړه | دا خپل ځان لکه حباب ستری بیزاری کړه

بیداری کړه په سهار کښې زما دلداره

تد د روغ الا بلا مکړه دنیا کښ | داد زیان دی زما جان په عقبا کښ
ستا د یر سود دی د رتلو ایم شرا کښ | ګناه هد خلاصی د یر دی په دعا کښ

بیداری کړه په سهار کښې زما دلداره

تد د لخذای لحکمهٔ مدغرو ده غاړه | نیک اخلاق کړه تد طلب د بد خوی واره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تضرع کړه ځیل صورت کړه وچه نا په | ترله خپل وی جوړ سوی تن دیجا په

بیداری کړه پسهار کښی زما دلداره

خدا امید کړه و رحمت ته خپل جان | د رحمت دروازه خلاصه ده جانان

هر سهار رحمت نازل سی له اسمان | مغفرت پسهار غواړه له رحمان

بیداری کړه پسهار کښی زما دلداره

ذکر د شاعر ظریف حافظ عبداللطیف اڅکزی دا شاعر په مجمع کی د ونضلا سرامد دی او په ظرافت کی هم یا حصل د بوستان دی پلاری غلام محمد نومیدی قندهار ته راغی په ما شور کښی او سیدی عبداللطیف له کوچنیوالی په تعلیم شروع و کړه قرآن شریف ئی حفظ کا او خدای په طبع لطیف ئی در لوده نوی ډیر خوا ښه اشعار و ویل په شعر کی طبع ظرافت ته مایله ده خو بیا هم هسی قصی او حکایتو نه نظم کا په او ر یدو ئی عبرت حاصل کا و پند و نصیحت دی په ظرافت کی مفید ډیر موند کا او هر کله مجلس د اشنا یا نو په ظرافت د ده مسرور وی کاتب الحروف کله کله دی وینی او د اشعار ئی اروی او سس ئی څلور پنځو کالو دی او سره د دی په عمر ی پوخ دی خو د ځوانی سره لکا او مجلسیان ئی په صحبت نشاط بیا موی پیچا لو کښی اشعار ارتجالاً ئی لولی او قصی کا فقیر کاتب الحروف د دغه یوه قصه د ده یدی نخزانه کښی نقل کا په کتاب له ظرافت هم خالی نوی

مختصر

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقصد د سوی او د اوبن

عقوبت ونیسی یارا او داد اوبن او سوی مقصد سوه — خورا دیره خوبه سوه

یو سوی د اوبن اشنا سو — بیجده ی همراسو

یاری به ی کولد یولد بلی یارا بد سوه — خورا خوبه مقصد سوه

اوبن وویل چه سوی — ای زمایاره نیکخوی

بی تا می بنادی نستد شپد او ورځ می بیابند سوه — خورا خوبه مقصد سوه

بتول عمری صحبت کا — د سوی سری الفت کا

شپه ی بیلیتون نکا یولد بلی مرکد سوه — خورا خوبه مقصد سوه

سوی و د اوبن یکور کی — ژوندون ی پسرور کی

مقصد بوی شروع کړه هرسهار تو بدعزمد سوه — خورا خوبه مقصد سوه

سوی تل سلید د اوبن و — دوستی کی دیر پیهوبن

خپلوی سوه سی تینگه چه ډبری پند برمد سوه — خورا خوبه مقصد سوه

اوبن هم عزت د سوی کا — ساتی د ابروی کا

دیارد زیه د یاره بد مقبول ند بلمد سوه — خورا خوبه مقصد سوه

یو وروځ سوی یلستیا کړه — د اوبن د یاری داکه

خپلوان ی راخبر کړلد د سوی بتولد سلید سوه — خورا خوبه مقصد سوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبه راځي د سوي کور ته — یوغاري ولید پور ته

واتنګ په هسې ثبات وچي ندځای یوه ګونده سوه — خوراخوبه وقصد سوه

راوړي ی خواره وه — یوڅو وه لره واښه وه

واتعلدیه ی راوړلدد اوبه یوه ګولد سوه — خوراخوبه وقصد سوه

اوبه وربې ی ولاړي کورته — ختلدی سو پورته

سریا نوی ځای ندرلودی ته لد شرمنده سوه — خوراخوبه وقصد سوه

سوریا نو جمعیت کا — پاسوی ملامت کا

ول ښاوده اوبه شدی په دوستی سره توده سوه — خوراخوبه وقصد سوه

په سوی اشنا داوبه سی — بايد په لره پېهوبه سی

داوبه دپاره بنایي په پیدا یو ماتد سوه — خوراخوبه وقصد سود

هرڅوک په یارانی کا — په پیل کا پیلچانی کا

هرچا لدمنا سبد اشنایي او طریقه سوه — خوراخوبه وقصد سوه

په څوک مناسب کار کا — عبرت لدی ګفتار کا

لدچنل تعزه سمد و هرچا پیند رااوبه دکاسوه — خوراخوبه وقصد سوه

ه ه ه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د رستم دوران سپه سالار عالی تبار زبدة الزمان سیدال خان ناصر
محمد هوتک له الف خان ناصر روایت کا چه سیدال خان د ابدال خان زوی او
بابی زی ناصر دی په پلاری او سیدی په ډیله کښی په دوازیځا یسر یوځای
دی هغه وخت چه سلطان ملخی توخی استقلال وموند او له غزنی تر جلدک
ی حکومت کا نو بابی زی د ابدال خان سره راغلل او په اتغری سکونت وکا
ابدالخان د عادل خان توخی سره په هغه وقت له بیګلربیګی سره د قندهار چه د
صفوی پادشاه لخوا د جنګوند وګرل اوندی پر پښتو چه پر کلات حکومت وکا
سیدالخان په د ګیلی پلار زوی و لیسخاوت او شجاعت زبده د روزګار سو
او هغه وقت چه حاجی میرخان علیین مکان په قندهار کښی ګرګین خان بیګلربیګی
ووازه سیدال خان ناصر د پښتو د لښکر و سپه سالار واو د ده تو تسلی وه علاوه
مروجه تکه فقه تفسیر و فصاحت صرف و نحو او فارسی کتب چه د میرویس خان پیژنده
ګلی د صفوی لښکر د قندهار د خلقو انتقام ته راغلل نو سیدال خان ناصر
د حاجی میرخان لخوا د پښتو سپه سالار واو ټولو واړه ی د صفوی لښکر چه تر کشاب
تیره وروژل پدی لویو جنګو سیدالخان غالب او فاتح واو په دلاوری او شجاعت ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهرت وکا چه حاجی میرخان علیین مکان وفات سو نو سیدالخان عالیشان
وشاه محمود سپه سالار سو او پر اصفهان ی یرغل وکا د صفویانو سره جنگو پر لتو لو
سیدالنو غالب او فاتح سو خوری اصفهان فتح کا او د دښمنان ی مقهور د ک
نقل کا چه سیدال خان نامر به سخه وقت چه به جنګو ی ګرفتاری بند ده
او له حیض وبیض ی فراغ و اشعاری ویل او د عشق سند ی ما ی کښلی او س
چه به مهاتو د امور په اصفهان کښ بحث دی د شعر ویلو فرصت ی نسته
او ورځی ی تیر یږی په هسی جنګو چه رستم هم ځنی ډار کا د سیدال خان
له اشعارو تحفه دغه بدله بیخزانه کښ کاږم چه دا کتاب د ده له ذکر خالی
نوی او د دی خان عالیشان یاد کرمزین وی

بدله د سیدال خان عالی مکان

یار ماله هی ګرانسو + راتیر تر هغو له جهانسو
نو زند ونیم پیتر تو + بهان قبول راته جانانسو

وی زلفی دا دی کړی   پر مخ د راخیری کړی
سری اشرلی د پیه تندی باندی سیری کړی + ګرزی په باغ کښی ګلونو کښی نخری کړی

په ادر د وسو هم یاره راته اور تا نه بوستانسو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مین چې اشنا یې مکا   شپید ورځ به کړیا یې ۵

تبهی د دستمګاره خوشحال زړون بزنجي کا + لندی لری د ورځیو د بانو عشق کا ری ۶

پر مارمی ګوره طلقه د دلبر د تیر نبان سو

مین پر لو یو غرو ځي   مرغوز پلنیمو شپو ځي

وزی ار وطن وطن پرینږدی پر څولوځي + فریاد و ناری دکا بیا ورپسې پدغلیلو ځي

وصال ی نصیب نسو لوره زړه ډک په ارمان سو

ناری وهم عالمَ   دشپې تر صبحه ـــم

ناتوان د بلیتون یم یو ګرد نلرم دمَ + بیتا مې نفس نیژی راځه زما دزړه بند

نظر پر ما غریب کړه چې تا خون می تا پیدا نسو

شبنم پر ګلو سبکاری   زما اښکي دا رنګ داري

خوناب څي ستا لغمه زما په ځنګلي لاري لاري + تمام شپه لمبه ټیره چې په ناري ناری

سبکاره سوه چې مجنون یم لیونو به می اوس پیدا نسو

بوستان نګهی زیباده   رنګین په او ښکو زما دی

دزړه پر اور ګلګونه دی چې بلبل بتماشا دی + چې مینه تې زړه وشاوه دی تېروایي ځیله ۱۱

نیلی بلبتون یم زه سید ال امیر بیا نسو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه خزانه په بیان د هغو چه شعرونه ی ویلی دی

ذکر د عصمت پناه نازو توخی — هسی نقل کا چه نازو د سلطان ملخی توخی لور وه
چه تولد ی په سنه ۱۰۶۱ هجری هغه ځای ته نژدی و چه تازی نومیږی سلطان ملخی
په هغه وقت د غزنی تر څلور ک د اقوامو مشر و او په استقلال ی حکومت کا معارض
او ساری ی نه درلود او نازو په کوچنی والی له میرمنو د پښتنو او سپین بږیرو علما وتحه لوست
وکا او میره مخی، ارتینده وه چه نامتدی میرانی او شجاعت او سخاوت تذکیران و
روایت دی له لقدر را او یانو چه سلطان ملخی و سور غره ته نژدی په جنګ کښی و مړ
او حاجی عادل چه د نازو ورور و د پلار پانتقام نجنګ ته ولاړ کلا او کوری نازو
ته پریښو او په هغه وقت نازو توره پیدا کړه او د جنګ لیوتوا انا مو سره ی
کور او کلا له تاراک د دښمنانو و ساتل ما ته ضیل پلار حکایت کا چه نازو انا
په میلمنتیا او غریبانو مسافرانو چه پالله مشهوره وه او هر وقت چه په ژمی بد د
مسافرانو قافلی راغلی د نازو پر کلا ی اول په سوه سوه میلمانه بدی روژل
او دوی ته ی ډوډی ورکوله چا چه بدکالی نه درلود لباس ی ورکاوه
او سخاوت نوعم ی له ضبر ترګو ساند څخوور سو نازو چه بالله د منالم ځان

پاتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوتک وه چه د کرم خان زوی وو او د هوتکو ښالم خیل چه سن وریځ پادشاهی د قندهار او
اصفهان د دوی ده لدی شجره طیبه څخه دی او نازو څلور زامن درلود چه مشری
حاجی میرخان او نور عبدالعزیز خان او یحیی خان او عبدالقادر خان د دی
سبی روایت کا محمد کاتب الحروف لیخیل پلاره چه نازو انا عابده صالحه ښځه وه او څلور
زامن تری پاتو ن عمر په او داسه شپی وکړی او په علیین مکان حاجی میرخان
تولد سو خوب کی ولیده چه شیخ بیټنی رحمة الله علیه ورته وایی د ازوی بنده تربیت
کړه چه لوی سی لوی کارون به وکا او زیارت د بیت الله په ځان مشرف کا او الله سل
هر کی پیداسی پادشاهان چه دین برد بان کا نو حاجی میرخان چه وزیر پیدی مور کی
په دیانت او عبادت سره لوی سو او د دین فرایض کی لتول پر اوسم کال در ننوول
او هر کله به ی ده ته نصیحت کا چه زویه د شیخ بیټنی ښکه قدس الله سره لقول ستا په حق
بس دی لوی کارون نو چه لوی شی د خدای عبادت او د خلقو خدمت کړه تر
خدای پیدا کړی ای د دی د پاره چه لوی کارون ترسره کړی او خلق الله په خدمت
ستا آرام وکا روایت دی چه حاجی میرخان علیین مکان به هر وقت ویل چه
زما مور ماته د لوی لوی کارو د کولو وصیت وکا زه بابه هسی کارون وکړم چه په
سنه ۱۱۱۹ هجری کی توسم د ظالمانو له ظلمه ... ره نوی مسجد د شکر وکړه او د ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدای دا مخه کار و چه ماته مور سپارلی وا او وصیت ئې کړی و چې دا خوستا د عبادو او بنده ګانو خدمت وچه ماتر سره کا زما پلار هسې وویل چه نارو اما علاوه پر سخاوت او شجاعت او عبادت هسې ارتینده وه چه د خدای تعالی فخر بیناجات ئې د ډیر اشعار وېل او یو دیوان ئې درلود چه د دوه وزره بیتو ند یکیښی ده او بلند ئې بند لغات اداکړی او داسې ئې وېلي وچه نارینه ئې هم فنی ویلاک او د غدر باعی پیر د نارو اماده مانده خپلد پلار ارو ید لی وه الحق چه بند رباعی ده

رباعي

سحر ګروه د نرګس لیمه لاندې ده
ماوېل قدر دی کښلی ګلو ولی ژړاړی
څاڅکی څاڅکی ئې لستر ګو څڅیده
ده وېل ژوند هې دی یوه لحظه دیده

رحمة الله علی الماضین کلهم الی یوم الدین

ګردو در شهوار عصمت حلیمه حافظه. حلیمه د خان علیین مکان خوشحال خان خټک لور ده چه د عبدالله درخان خټک سره ئې خوږ کیده زما پلار هسې روایت کا چه دا زه بنو ته ولاړهم پیښور پکښتو ته د اپښتو ژوندی ده او دخپل پلار په ژوندی ئې روحیه علوم ولوستل او بیا د شیخ سعدی لاهوری رحمة الله علیه مریده سوه او هیڅ پلار ئې عبدالقادر خان په لاسی ئې بیعت وکا چه هم د شیخ د دران

خلیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلیفه و روایت کا چه حلیمه بی بی فاضله او عارفه ښځه ده او په سرا پرده د عصمت ناسته ده ډیره ی مذی کړی او د خالق عبادت کا او د خپل د رور عبدالقادر خان ډکور کښی لوړو ښځو ته لوستل کا او قرآن عظیم ی هم پیاد دی زما پلار وویل چه حلیمه بی بی په پښتو ښه اشعار هم وایی او پخپل عصر سرامد اقران ده او موزونان د پښتو ی اشعار خوښوی د تصوف او طریقت کتب ی ټول لوستلی دی او هسی وایی چه مشکلات د مثنوی شریف او مکتوبات د حضرت امام ربانی قدس سره حل کوی د حلیمی په اشعارو کښی مجازی عشق نه ښکاری بلکه ټول شعرونه ی د حقیقت پرلاردی او د محبوب حقیقی صفت کا د غه یوه بدلدی زما پلار ما ته وویل چه پخزانه کښی دا مظلوم رحمة الله علیها

غزل

داشنای لفکر خو ښه هسی شان شوم ‌ ‌ ځنو هیبت م چه ممتاز که نور جهان شوم
چه ی کړمه متا پخپله سر فراز ده ‌ ‌ تنا خوانده پخو زنګه در جهان شوم
چه مجازی دا ایاز و لاړی لز ړه مه ‌ ‌ سر بلند د تر محمود غزنوی سلطان شوم
و هر ځای و ته چه ګورم واړه دی دی ‌ ‌ د جمال په ننداره ی شادمان شوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

غیر فکر می لزره ندرا بهر شو | چه خلیل د پرعدو باندی یکسان شوم

حلیمی دغماز مکر زیات لحد شو

چه دی بیل بیا ره نکا یه گمان شوم

ذکر د عارفه کامله بی بی نیکبخته   د اعصمت پناه او عارفه د الله د شیخ
الله داد لور وه چه قوم مموزی چه پداشنغر کښی کورنی او پلار نیکه دمومن زیو
مرشدان وه هسی وایی کاتب الحروف محمد چه زما پلار روایت کا چه شیخ
امام الدین خلیل غوریاخیل پخپل کتاب اولیای افغان هسی کښلی دی چه
شیخ الله داد لوی ولی وا ولوری نیکبخته چه پحقیقت هم نیکبخته عارفه منجه
وه علوم دینی ی ولوستل او پریاضت او عبادت د خدای عمر تیر کا بیا په
سنه ۹۵۱ هجری په حباله د نکاح شرعی د شیخ قدس الله سره را غله
۹۴۱
چه د خواجه محمد زاهد خلیل متی نزی زوی وا او عارفه د خدای وه په
سنه ۹۵۶ لد بطن غوث الزمان قطب دوران شیخ میان قاسم افغان په بدنی
بنس پیدا سو او دا شیخ بمعرفت د خدای شهرت وکا چه په هند او پښتونخوا
مشهور سو نقل کا چه شیخ امام الدین هم د دی عرفا له اولاد د دی او دی
بکتاب د اولیای افغان هسی کاښی چه بی بی نیکبخته چه د خدای عارفه او رابعه

د

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زمانې ده یو کتاب ی لیکلی دی چه نوم ی دی ارشاد الفقرا او په دی کتاب ی سی نصیحتونه لیکلی شعر ویلی دی، په فقرا و عباد الله ته مفید دی دا کتاب په ۹۶۹ سنه هجری تمام سوی دی او زما پلاری نسخه لیدلی وه په بنو کښې هغه وقت چه دی تللی و لیکل د هغه ځای دغه شعرونه له هغه کتاب زما د پلار پیاد وه چه ما دلته ځنی نقل کړل چه کتاب می پلار کړ د عارفه دوران رنګین وی

مثنوی په نصیحت کښې

پیژنه بنا دشی ای مومن	ظاهر په باطن سپین
ظاهر زهد په اخلاص کړه	پیژنه تینګ شه له یقین
شکر صبر په هر حال کړه	خودنمای مشه خودبین
پښه د روح به پېژ پیدا ی	که خبر شی له سجین
سجین ځای د خودنمای	د بی نماز او د بی دین
له هغو ځای امان راکی	یا اله العالمین

بل نصیحت و لیها ایضاً

د ښه ای حق ته غاړه کښېږده	لوږ لوږی دنیا پرېږده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا پاتې له هر چا ده پاخلاص کی څښتی لیږ ده
څو قوت لري پېچا نکړي سر دیار پر رضا کښېږده
ځان له به خوبه تر غوره زړه په ذکر د یار بلېږده
کل دنیا به دښمنه شي اوس لیږی څښتی ریږده
بتول غواړي حساب ورته کړداو منی کړد میږده
دنیا ترک ته کړ پوه يي دلقا پر لوری بېجي بږده

ولها ایضاً رحمها الله

پطلب ی و دربین ه پخدمت ی هو سین ه
لحجله بدو نفرت کړه و نیکي ته ولاړ یېن ه
په نیکی کښې ی اخلاص کړه بدی مکړه و پو هېږه
پرګناه له دوارو سترګو د باران په دود وریږه
په یارب العالمین لګناه را نتیر یېږه
خدای برحم بیا وکا بیزار یو تر ژړیږه
بې پروا و خدا شته مشد له غضب و ویرېږه
هر غد فعل چه ی حق دی پطلب ی و بنوریږه

ذکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د میرمنې د حسب او نسب بي بي زینب اطال الله بقائها

بي بي زینب د حاجي میرخان علیین مکان لوروه چه لد کو چنیوالی ی
په حرم کی د عصمت او عفت لوست وکا لپیله سبقه چه قرآن کریم ی
ولوست د احکامو اسلامی او فقه کتابونه ی هم ولوستل او د فارسی
مشهور کتب ی ضبط کړل استاد علوموی ملا نور محمد غلجی دی چه دیر
عمری مخدراتو ته د حرم درس لوستی دی هسی روایت کا چه بي بي زینب
ډیره هوښیاره او پوهه ناته د امورو عالمه منجمه ده او د پادشاه جنت‌جاه
شاه حسین پامورو کی تدبیر کا او هرکله پرای صایب مشکلات د امورو حل کا
او پادشاه د زمان ی پیجر وعقل کا او لفایح ی اوری د ادر مشهوار د صدف عصمت
سند سند شعرونه هم وایی او د موزونانو او شاعرانو قدرکا د داوین د
شعرا هرکله لولی او لمضامین شیرین ی کام شیرین کا عمر لعبادت
خدای او تلاوت د قرآن شریف تیروی او مخدراتو د حرم د پادشاه
ته درس او کښل او لوستل ورښیي نقل کا چه د شاه محمود جنت مکان
د مرګ حال قندهار ته راورسید نو د پادشاه خاندان عالیشان غول عجبز

(c) ketabton.com: The Digital Library

او مخزرالتو د مرم ساندی او غلبلی کا بی بی زینب په واقعه دوروړ د
وفات واوریدله دیره غمجنه سوه او په تلاوت د قرآن او لمانځه ی
تسکین وکا د تلی زړه او هسی ویرندی پویره خیل وروړ مرحوم دو میله
په زړه ی دالله نقل کوم خدای تعالی د متول نا مزان عالیشان د پادشاه
ظل الله ژوندی دلری او خوښ

مرثیه د شاه محمود جنت آشیان

پټ نه سو په وروړ تیر له دنیا سو نا — قندهار واره پټ ړا سو نا
زړه می پویر کی مبتلا سو نا — په شاه محمود لما جلا سو نا

دا روڼ جهان راند تور تم دنیا + زړه د بلیتون پیتغ کړم دینا
هوتک غمجن پدی ماتم دینا + دیا پهی تاج موبرهم دینا

په شاه محمود تیر له دنیا سو نا — قندهار واره پټ ړا سو نا

څوان ومړه دتوری تخنگ ونا + ولاړ د کام پنام ونگ ونا
دښمن له پو نور نگ ونا + پر میدان شیرو یا پلنگ ونا

افسوس په مرگ د ده پڅوا سو نا — قندهار واره پڅړا سو نا

محمود

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمود نه دیوال زی خور ژاړي + پر مرګ د ټول کلي کور ژاړي
خپلوان لا څه پاچا د ورور ژاړي + لښکر سپاه د پلي سپور ژاړي

پښتون د ټول پوا ویلا سو نا   قندهار واړه پړ پا سو نا

اصفهان پاته تاج لښکر عالم + پر شاه محمود سو ښکور عالم
د پښتون لمر سو تیاره تور عالم + راغله دښمن بلا پیغور عالم

چه پاچا ولاړ پښتون ګدا سو نا   قندهار واړه پړ پا سو نا

لښکر سو څو ر پښتون ملا ړي ارمان + پیخاوړو ټاي کا شاه محمود عالیشان
پاته سو تخت و تاج د ټول اصفهان + زړه ي راسو ر سو کا خوښي دښمنان

وای پښتون او سي بې پاچا سو نا   قندهار واړه پړ پا سو نا

اسمان بیاد څه ستم کا څرګند + و شلاوه تا چه د پښتون و پیوند
دښمن د بیا زموږ پو پیر کا خورسند + پر شاه محمود د کا پیغمبر کي بند

پر کور مو و پیر شور و غوغا سو نا   قندهار واړه پړ پا سو نا

هو تکو ژړي شاه محمود څه سو نا + پښتو ستاسي لوی سپاه څه سو نا
د اصفهان تر فراه څه سو نا + پاچا چه وحشمت بیا څه سو نا

د پښتو پر تم فنا سو نا   قندهار واړه پړ پا سو نا

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمود خوان دی ولی ولاړ لما + لیخت و تاج تـه بر ته سوی جلا
اصفهان ولی پاتـه سونا لتا + سر دراپورته کړه په څکمی اعدا

دښمن ولاړه بیا شاه خوا سونا   قندهار واړه پښړ ا سونا

اوس ناری د غم په کړینه فریاد + پښتون پمرګ د شاه محمود سو برباد
زړون په تل ها وباد من سونا بناد + د سا ندو بنغ دی په راوړینی باد

ماتم زده پیر و برنا سونا   قندهار واړه پښړا سونا

ورور مقرد ستا مولا کی جنت + در دکی تا ته پسله مرګ راحت
روح د ده ښاد په لوی ورځ د قیامت + مخ د ده روښ د خدای په مهر ورحمت

دخالق رحم تل پر تا سونا   قندهار واړه پښړا سونا

ذکر د شاعره برگزیده زرغونه زرغونه د ملا دین محمد کاکړ لورده په پیخوا ی
کښی او سید د او بیلارړ ی وکا تحصیل د علوموا و د فصاحت الکلام ی زده کړل
او د فضیحو و اشعاری و لوستل زرغونه پیچبالد د سعدالله خان نورزی وه چه نوریالی
زامن ی هم لود او لیتول د علم و هنر خاوندان و مانته هی نقل وکا زما پلار په زرغونی
د شیخ مصلح الدین سعدی رحمة الله علیه کتاب د بوستان ټول په پښتو شو نظم که او نوم

ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ی و بوستان د پښتو چه د اکتاب ی په ۹۰۳ سنه هجري قدسي پایته ورساوه
او ټول نکات عارفانه او نصایح حکیمانه ی په پښتو کړل علاوه پر دی زرغوني
نغز اشعار او غزلونه هم ویل او پېژمره د فصحای شهرت وکاهی چه موزونانو
د روزګار به ی اشعار لوستل او د پښتو په بوستان بی سیر کاوه ګلونه د پند
او نصیحت به ی لټول هسی وایی چه زرغونه کی لداره ضبځه وه د خطای نورانسه
واو کاتبانو به ی له حسن خط اقسام د خط زده کول زما پلار هسی وویل
چه په ۱۱۰۲ سنه هجري ما د زرغوني په خط بوستان د پښتو ولید چه خپل اشعاری
پخپل سند خط هسی کښلی و چه ملګری ی خط ته عاجزی کا او دغه حکایت له سعد
کتاب زما پلار رحمة الله علیه بیا د و په زه ی پخزانه کښلی کاوم

حکایت له بوستان د پښتو

اوریدلی می قصه ده — چه له شاقه هم خوږه ده
د اختر په ورځ سحار — بایزید چه و رویداب
له حمام راوتلی — پکوڅه ګښنی تیریدلی
ایری خاوری یا لباس — را چپه کړلی ناپام
مخ او سری سو ګکم — پا میرو پخا ورو خر

(c) ketabton.com: The Digital Library

بایزید پشکر کښېنوسو | د مغل نخ پر پاگید وسو
پېدزه وریسم دبل اور | پېدپاور کی سمم نسکور
لدایرو بد شد بدورم | یابدلب شکوه کوم
هوپو بانو ټڅان ایرکې | لدلوینی ټڅان پر یکې
ثوک پېد ټڅانند گېری تل | خدا یتد نسی کړای کتل
دوبی تل بگفتار ندزه | لونخبره پکار ندده

تواضع بد سر لوړ کا
تکبر بد تل خوړ کا

ذکر د عفت بیراه رابعه حال د دی شاعره ماتد ندی معلوم سوی
خو لب شد پېد منکاره ده منجد بسی ده پېد دا شاعرد دقند هر ده اوېد دران
د محمد بابر پادشاه ی ژوند کا بسی وایی پېد اشعاری دیره دیوانی
درلود دعندیوه میسله رباعی ماتد صدیق ادرفیق محمد طاهر بجر یانی وویلد
پېدزه ی دللته پخرا ند را نقل کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعی

آدم ی مکلی وتدر اسنون هم | پا ورد غم ی سوی ایرون کا
دوزخ ی روغ کا پریخ د مکلی | لوم ی د بغد د لند بلیتون کا

خاتمه د کتاب په بیان د حال د کاتب الحروف

حقیر فقیر محمد هوتک ـ مولف د دی کتاب

زه چی محمد زوی د داود خان زوی د قادر خان یعقوب خان هوتک په زموږ کهول اصل شا ... مرغوده چه زما نیکه قادر خان له هغه ځای راغی سیوی ته راوسیته وسیدی ... مدت په ... تاشاد خیبر او قسمت راغی ودقندهار بیخوا کښنو لیکای د کوکران استوګنه کوله او پیشه ی زراعت ... داود خان د پیر معمری وپس د ۶۷ کالو په سنه ۱۰۵۸ هجری وفات سو او په هغه کی چه کوکران لومړی جنګ سو زما پلار چه داود خان نومیږی په سنه ۱۰۲۹ هجری په ... زیږیدلی او په آوان د صباوت ی علوم لوستلی او په څلور عمری موزونا ...

او فصحا و علماو د نامه شاوند وه او د میر عمری قندهار تللی او د کسی خزون اوبه ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲

او ډیر او بېسود او لوږ ځایون ی لیدلی و بخد وخت چه د خان علیین مکان
حاجي میرخان پیغند بار کښ دګرکین خان سره جنګون کړل نو زما پلار هم په دغو
جنګونو کی ملګری وو سره ځکه نو له قدیمه زما معرفت له دی خاندان ډیر دی
او اخلاص ی لرم پېژه نسله پلار رکلت سنه ۱۲۱۲ الهجري په صغری پادشاه لښکری پیرقند بار
راغلی نو د جنت مکان حاجي میرخان لخوا زما پلار ورلاب او یعزاه او سینان
او طلعت ان او لوږ و ځایوی پیتا ند د حاجي میرخان مدد ته راوغوښتل او له
پښتو سره ی مرګ وکړ او ډیر پیتا ند د لوږ زو او بارګزو او اسحق زوی لښکر
کړل د خان او پرضرو خان ی یرغل وکا او په دغو جنګو زما پلار د حاجي میرخان
جنت مکان لخوا سپه سالار و پس له وفات د حاجي میرخان مرحوم مغفور
زما پلار په سنه ۱۲۳۶ الهجري وفات سو او یکو کران د خپل پلار سره هیڅ سو
د عذر مرحوم رحمة الله علیه طبع مستقیم درلوده او کله به ی شعرونه هم ویل چه
د الله تیمناً دده دوی رباعی راوړم او دا رباعی په صفت د تجنیس بې نظیر

دی او په فصاحت هم مثل ملری

رباعي

چه د جانان پرده کی او ورد مینی بل سی — په او ورلبی لمبی لږه ی جاری بل سی
ور د مینی کله مری دزړه لامینی — دا او رلب مینه کله بل د زړه تېل سی

رباعي

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعي وله ايضاً رحمه الله تعالى

کدې وینې تل څاڅي له زړه وتحفه — څوک چه وینې تا له ځوانو یا وړه تحفه
د زړه له زړه کړه وینې وینې څاڅي — چه کړو د غم لویدلي ښاله کړه وتحفه

اوس چه دې لږ حال د پلار او نیکه د کښې نو تفصیل حال هم کاږم او د خپل امنی
لیدونکي بیخبره م زما راتګ دې نابودي دنیا ته په تحقیق تولد مې واقع سوی و په
۱۴ د رجب المرجب سنه ۱۰۸۴ هجري یکو کران کښې او سن تو د تمیز و رسیدم نو دې
پلار درس را ته شروع کا او ترا تعلیم کمال د عمر مې و لوستل احکام
د دین او فقه او اصول او تفسیر او د فصاحت علوم لکه قافیه او عروض او
بیان او معاني او نور چه زما پلار مرحوم وفات سو او زه په تقاضا د پادشاه ظل الله
دامت سلطنته شاه حسین را علم د فقه ربا رته او ترا وسمه په نظر کیمیا اثر
د پادشاه اسلام پناه د ییم او هر کله پا احسان او مرحمت د دې خاندان عالیشان
سربلند یم عمر مې تېر سي ی پلو ستلو او کښلو د کتابو له مختو د جهان بلد بېهره ملوم
او وزیږه مې هم خوښې لکا بېلیدې اشتغالو چه بل څه پېدي او قاتو د عمر چه مې تېر کړ
یو څو کتابونه مې وکښل چه یو له د غو تحفه د غنځز انده ده او نور دادي یو کتاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښلی دی په بیان د علوم د فصاحت چه خلاصة الفصاحت بالدی او بد
کتاب می هم د علوم د فصاحت په پښتو د خپلو پښتنو طالبانو د پاره خلاصه کړل
او کتاب ی کښلی دی په بیان د طبابت او علاج چه خلاصة الطب ئی نوم دی په
سنه ۱۲۳۹ هجری چه د غه کتاب د پادشاه عالم پناه مدظله نخ ته پیش کا
سل طلاوی ی ما ته صله کا او هر کله د اسی مراحم د پادشاه د دی فقیر غریب
د سره دی او ارکان د دولت ابد مدت هم په دی فقیر د رحمت نظر کا خاص بیا
ها در خان عالیمکان چه من درخ بیقند هر د غربا و پر سر ظل د رحمت دی خالق
دی عمر د پیره کا ماله یو دیوان د اشعارو هم سته چه په دی وقت کی مرتب او مدون
سوی دی او غزلونه او قصاید او رباعی ای کله چه طبع قاصر میل د شعر او وینا
کا شعرونه کتاب هم او موزونان د روزګاری خو ښوی ځکه چه د ځان د ستاینه
سبب نه ده او پوهان لدی کار عار کا نو پخز اندکی می خپل احوال و کښلی چه
دی کتاب و لیونکی ما ته دعا و کا او هر وقت می په دعا یاد کا خپله یوه غزل
هم د لته د نمونی په طور کاتب هم چه پر صفحه د روزګار ـ یادګار وی نور
اشعار می په دیوان کښی لیدل کیږی دی شایقان د علم او شعری له دیوان لولی

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزل د کاتب الحروف غفر الله ذنوبه

ساقی پاڅه د سره ملو ډک یو جام را | ستا الغم نا آرام یم آرام را
بیلا میوو د ... رندانو ... شکم ... | پیر لی سو د خوبی بنده پیغام را
دنیا پاتی ده بنادی مو یو گړی ده | یو گړی می خوښی کړی کړی انعام را
د بلیتون پتاریکو کی می ... شین سو | ... د جام د میو ... ظلام را
نا کامه سو د دنیا می کام را تریخ کا | چه می خوښ کا کام تر خنده دما ناکام
نه ... شته نه مستی شته نه رندی شته | چه ... نه ... او بد علی الدوام را

پاوبوی سوو ... زری گی لبر ... انوډ کړ
محمد تدا ورډک یو ... جام را

تمت الکتاب بعون الملک الوهاب اللهم اغفر وارحم لکاتبه ولقارئه ولمن نظر فیه ... علینا
والصلوة والسلام علی رسوله ... و علی آله واصحابه اجمعین کتاب تمام سو
پو ورځ د جمعی ۲۴ د شوال المکرم ۱۱۴۲ سنه هجری ... او موقف
محمد ... فارغ البال سو الحمد لله حمدا کثیرا

بتاریخ دهم ماه ربیع الاول سنه یکهزار و دوصد و شصت و پنج هجری ... شده بود

(c) ketabton.com: The Digital Library

از هجرت رسول خدا صلی الله علیه و سلم بدستخط حقیر فقیر پرتقصیر
نور محمد نوروتی برای عالیجاه رفعت جایگاه سردار عالی تبار سردار
عبدل خان قلمی گردید — هر که خواند دعا طمع دارم
زانکه من بنده گنهگارم — این کتاب را احقر الناس محمد عباس
قوم [illegible] در شهر کویته بلوچستان خاص از برای عالیجاه تجارت نشان
حاجی عبدالاکبر قوم بوتکی قلمی کردم ۱۳۰۳ سنه هجری باتفاق تمام قلمی شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library